

תיכון "צפית" כפר מנחם

עבודת גמר בהיסטוריה

נשים אפרו-אמריקאיות ומצבן הכלכלי בין השנים
1920-1965

מגישה: רעות אולסוונג

תעודת זהות: 331713826

מספר טלפון: 052-223-7110

מנחה: שמוליק לוי

תאריך הגשה: 15.2.2025

תוכן עניינים

3.....	הקדמה:
4.....	מבוא:
7... 1	פרק 1: כלכלתה של ארצות הברית טרום מלחמת העולם השנייה ובמהלכה...
	פרק 2: מעמד נשים בשוק העבודה - הבחנה בין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים
14.....	לבנות בארצות הברית:
	פרק 3: מעמדן הכלכלי של נשים בארצות הברית בזמן מלחמת העולם השנייה
20.....	הבחנה בסוג העבודה בין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים לבנות
	פרק 4: מעמדן הכלכלי של הנשים האפרו-אמריקאיות בשוק העבודה אחרי
28.....	המלחמה
37.....	סיכום
38.....	ביבליוגרפיה:
42.....	נספחים:

הקדמה

אני רוצה להתחיל בכמה מילים מנאומו של מרטין לותר קינג ג'וניור בווישינגטון שנת 1963: "אף על פי שאנו מתמודדים עם הקשיים של היום ומחר, עדיין יש לי חלום. זהו חלום שטמון עמוק בחלום האמריקאי. יש לי חלום שיום אחד האומה הזו תקום ותממש את המשמעות האמיתית של האמונה שלה: אנו סבורים כי אמיתות אלו ברורות מאליהן, שכל בני האדם נולדו שווים".¹

אני לא מרגישה שחוויתי בחיי אפליה. אבל בתור אישה גם בחברה היום, אני מצליחה להבין את הקשיים, את המורכבויות ואת ההתמודדויות שנשים בשנים עברו חוו. לפני כמה שנים קראתי ספר בשם "העזרה" שמדבר על חייהן של עוזרות אפרו-אמריקאיות בבתיים של משפחות לבנות בשנות ה-60. הרגשתי שהסיפור של אותן נשים נגע בי והתחלתי להתעניין בנושא. קראתי עוד ספרים, ראיתי סרטים, והתחלתי להבין את המלחמה שהן נאלצו להילחם כדי לקבל זכויות וחיים טובים יותר.

בשנה שעברה, כשהציעו לי לעשות עבודה מחקרית על כל נושא שאבחר ידעתי שאני רוצה לקחת את ההזדמנות הזו ולנצל אותה להעמיק בחיים של אפרו-אמריקאים בארצות הברית, ובזכויות שעליהם נלחמו. דבר נוסף שהיה לי חשוב להתמקד בו הוא ההבדלים בזכויות שניתנו לגברים לעומת נשים בתקופה המדוברת. ולכן בחרתי לעסוק בנשים אפרו-אמריקאיות. בחרתי תקופת זמן שבה התרחשו מספר שינויים גלובליים, חלקם קשורים במלחמה וחלקם לא, במטרה לבדוק האם מצבן ומקומן בחברה של הנשים האפרו-אמריקאיות השתנה לאחר המלחמה ובהשפעתה.

במהלך העבודה נתקלתי במספר רב של אתגרים. ראשית כל, נדרשתי לזמן ארוך כדי למצוא חומרים איכותיים ובעלי מידע רלוונטי לי. במסגרת החיפוש אחר מקורות מידע רלוונטיים, נתקלתי גם במאמרים וסרטים שלא הייתה לי, לבית ספר או לספרייה הלאומית גישה אליהם. למרות הקשיים הטכניים, נעזרתי במגוון רחב של מקורות ספרותיים ומחקריים שתרמו רבות לידע שלי וליכולת שלי לכתוב את העבודה באופן איכותי.

---

¹ King, M.L., Jr.. *I have a dream*. The Avalon Project. August 28, 1963.
https://avalon.law.yale.edu/20th_century/mlk01.asp

מבוא

מטרת העבודה

מטרת העבודה היא להציג את זווית ראיתן של נשים אפרו-אמריקאיות אודות שוק העבודה במהלך השנים 1920-1965. כחלק מעבודתי אתאר מספר סיפורים אישיים שמטרתם תהיה להראות את האפליה שאפיינה את התקופה. בנוסף, אתייחס למספר רב של מחקרים ונתונים, שמציגים שלמלחמת העולם השנייה הייתה השפעה על מצבן הכלכלי של נשים ובפרט נשים אפרו-אמריקאיות. אולם, לשינויים חברתיים וכלכליים שהתרחשו באותן שנים הייתה השפעה לא פחות חשובה. השפעה נוספת שהייתה למלחמה היא בשגשוגן של "התנועה לזכויות האדם" ו"הארגון הלאומי לנשים".

שאלת החקר

כיצד השתנה מעמדן הכלכלי של נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה מבחינת שכרן, תחום עבודתן והתנאים הסוציאליים, בהשפעת מלחמת העולם השנייה.

שאלות משנה

- מה הייתה ההשפעה של השפל הכלכלי הגדול על יציאתן של נשים לעבודה?
- מה הייתה ההכנסה הממוצעת של נשים אפרו אמריקאיות?
- מה היה חלקן היחסי של הנשים בהכנסה המשפחתית?
- כיצד תרמה יציאתן לעבודה למעמדן החברתי?
- האם התגייסותן למאמץ המלחמתי נבעה מצורך כלכלי או ממניע פטריוטי?

דרכי החקר

מקורותי מתבססים על מסמכים שממשלת ארצות הברית פרסמה בשנים שלפני המלחמה, במהלכה ואחריה. בנוסף אבחן מידע שעולה מתוך כרזות מלחמה שהופנו לנשים בתקופת המלחמה על מנת לעודד אותן להצטרף למאבק. כמו כן אתבסס על מאמרים וספרים שכתבו היסטוריונים על נושאי כלכלה, תעסוקה, עבודות, מגדר, שיוויון ועוד. אחד האתגרים עימו התמודדתי, הוא בקריאה ובהבנה מלאה של מקורותי. מרבית מן המקורות עליהם התבססתי נכתבו באנגלית. הידע והבקיעות שלי בשפה תרמו לי רבות, אולם התקשתי להבין חלק מהמאמרים ונעזרתי בתרגומם.

העולם טרום מלחמת העולם השנייה היה שונה מאוד. מלחמת העולם הראשונה חשפה אנשים לממדי מוות נוראיים, להרס, ולאלימות נוראית שגבתה חייהם של מיליונים. העולם הפך להיות מקום לא בטוח למיליוני אנשים ברחבי העולם. עם זאת, הצורך בשיקום שלאחר המלחמה יצר מקומות תעסוקה רבים בתחומים מגוונים: ברפואה, בסיעוד, בבניה, ובתעשייה. אנשים אחרי

המלחמה רצו לבנות עולם אחר, טוב יותר. התפתחו רעיונות חדשים ונוצרו הזדמנויות חדשות שהובילו לשינויים. גם בתחום הכלכלי, וגם עבור נשים. ועל כך אכתוב בפרקי גוף העבודה.

מבנה העבודה

בעבודתי, בחרתי לעסוק בחייהן של נשים אפרו-אמריקאיות בארצות הברית תוך התמקדות במצבן הכלכלי בהשפעת מלחמת העולם השנייה. הפרק הראשון יעסוק בתיאור הכלכלה של ארצות הברית בתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה, במהלכה ואחריה. הבנתי שלמצב הכלכלי של ארצות הברית יש השפעה ישירה על תנאי העבודה, תחום העיסוק, והשכר המשולם לאוכלוסייה ככלל, ובאותו אופן גם לנשים האפרו-אמריקאיות.

הפרק השני יתאר את מצבן של הנשים בשוק העבודה לפני מלחמת העולם השנייה עם התייחסות גם לתקופת העבדות ולחיים הקשים שהיו לאפרו-אמריקאים בתקופה המדוברת. בנוסף אציג את "האמונה הביתית" שהיא סט של ערכים ואמונות שהשפיעו על הנורמה שנים צריכות להיות בבית ולהקדיש את חייהן לטובת חינוך הילדים וניקיון הבית.

בפרק השלישי, אציג את השינוי שהתחולל לאחר הכניסה של ארצות הברית למלחמת העולם השנייה, וההשפעה שהייתה למלחמה על אופי העבודות שנים ביצעו, ועל תנאי העבודה והשכר שקיבלו. אתייחס לכמה תתי נושאים, ביניהם ההשפעה של תעמולת המלחמה, השינוי שהתחולל בצבא, והעבודה במפעלים בזמן המלחמה.

לבסוף, הפרק הרביעי יתאר נתונים שמציגים את המצב הכלכלי שהיה בארצות הברית מיד עם סיום מלחמת העולם השנייה ובשנים שאחריה. אתייחס למדדים של: שכר הממוצע, איכות העבודה, אחוז הנשים האפרו-אמריקאיות בשוק העבודה, ואחוז הנשים שרכשו השכלה גבוהה, ואראה שהנתונים עולים בשיעור חיובי לאחר המלחמה. בנוסף, אתייחס להתרחבותן של תנועות למען זכויות האדם, בעקבות שינויים שהתרחשו במהלך המלחמה.

רקע תיאורטי של המצב הכלכלי בארצות הברית בשנים 1850-1920

התקופה שבין 1850 ל-1920 בארצות הברית הייתה תקופה של שינויים משמעותיים בתחומי הכלכלה והחברה. שינויים אלו קשורים להתפתחות תעשייתית, למלחמת האזרחים ולביטול העבדות. כל אלה השפיעו על כלל החברה ועל אוכלוסיות נשים ונשים אפרו-אמריקאיות.

בשנים 1850-1860, כלכלת ארצות הברית נשענה על חקלאות, על תעשייה ועל מסחר. בענף החקלאות, במיוחד בדרום ארצות הברית, נעשה שימוש בעבדים, בעיקר גברים אפרו-אמריקאיים, שהוזילו את הייצור בעיקר בתעשיית הכותנה והטבק². הכותנה הפכה לאחד

² מכון דבידסון. ד"ר יונת אשחר. עבדים היינו... ונשארונו? 7 באפריל 2020.

<https://davidson.weizmann.ac.il/online/sciencepanorama/%D7%A2%D7%91%D7%93%D7%99%D7%9D%D7%94%D7%99%D7%99%D7%A0%D7%95%E2%80%A6%D7%95%D7%A0%D7%A9%D7%90%D7%A8%D7%A0%D7%95>

המוצרים המרכזיים בתעשיית הייצוא של ארצות הברית, והעבודות הייתה חלק בלתי נפרד מהכלכלה הדרומית³. העבדים היו המשאב הכלכלי החשוב ביותר לשמירה על הרווחים הגבוהים במטעי כותנה.

מלחמת האזרחים בין מדינות הצפון למדינות הדרום, שיבשה את הכלכלה האמריקאית. המדינות הצפוניות התקדמו בתיעוש, בעוד שבדרום עדיין שלטה החקלאות הממוקדת בניצול עבדים⁴. במהלך המלחמה, המערכות הכלכליות של הדרום קרסו, בעוד שהצפון התפתח כלכלית בתחום של תיעוש. המלחמה הסתיימה בתבוסת מדינות הדרום ובביטול העבודות (תיקון מספר 13 לחוקה האמריקאית, 1865). ניצחון של מדינות הצפון הביא להתפתחויות בתחומי תעשייה ולהתרחבותן של ערים גדולות.

נשים, במיוחד נשים ממעמד הביניים בצפון, החלו לקחת חלק משמעותי בעבודות במפעלי תעשייה, אך התנאים שלהן היו קשים: הן קיבלו שכר נמוך, נאלצו לעבוד שעות ארוכות וללא זכויות סוציאליות. התנאים של נשים אפרו-אמריקאיות היו קשים עוד יותר: הן היו נתונות לעוני קיצוני, ונאלצו לעבוד בעבודות קשות מבחינה פיזית⁵.

ביטול העבודות לא הביא לשיפור מיידי במצבם של האפרו-אמריקאים, במיוחד בדרום⁶. נשים אפרו-אמריקאיות המשיכו להתמודד עם תנאי עוני קשים, איבדו את מעמדן ככוח עבודה זול, וחוו אפליה במובנים החברתיים והכלכליים. נשים אפרו-אמריקאיות נתפסו כ"עובדות בית" והן עבדו בכל תחום שהמעסיק דרש מהן: לעיתים כפועלות חקלאיות בעבודות משק ולפעמים כעובדות בבתי מטעים ובתעשיות מקומיות. הן חוו אפליה בשוק העבודה גם כתוצאה מחוקי גזע שהגבילו את אפשרויותיהן⁷.

---

³ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 142.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5 History of the American Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5%20History%20of%20the%20American%20Economy%20(1).pdf)

⁴ Gallagher, G. W. The American Civil War. The Great Courses. Printed in the United States of America. 2000. p. 4. <https://www.library.pima.gov/wp-content/uploads/sites/6/2021/08/American-Civil-War-885.pdf>

⁵ Jacobs, H. Incidents in the life of a slave girl. Dover Publications. 2001.
<https://www.gutenberg.org/cache/epub/11030/pg11030-images.html>

⁶ Foner, E. *Reconstruction: America's Unfinished Revolution, 1863-1877*. 1988. Harper & Row.

⁷ Study.com. Cult of Domesticity. Caitlin Stephens. 15 august 2024.
<https://study.com/academy/lesson/cult-of-domesticity-definition-significance.html#:~:text=The%20Cult%20of%20Domesticity%2C%20also,piety%2C%20submissiveness%2C%20and%20domesticity>

פרק 1: כלכלתה של ארצות הברית טרום מלחמת העולם השנייה ובמהלכה

בפרק זה אסקור את הכלכלה של ארצות הברית בין מלחמת העולם הראשונה לשנייה ואת הכלכלה שלה במהלך מלחמת העולם השנייה.

טרום מלחמת העולם השנייה

בעקבות מלחמת העולם הראשונה, מדינות אירופה ספגו מכה קשה מבחינת כמות הפצעים וההרוגים, התשתיות ההרוסות, והעוני. לעומת זאת, ארצות הברית, שנכנסה למלחמה מאוחר ונלחמה באירופה, כלומר לא על האדמה שלה, נפגעה באופן מזערי ביחס למדינות האחרות. המצב הזה פתח לארצות הברית חלון הזדמנויות לפתח את התעשייה האמריקאית, ולייצא סחורות והלוואות למדינות האירופאיות. היו מספר גורמים שעזרו לכך שהכלכלה של ארצות הברית התפתחה בצורה מיטיבה לאחר המלחמה. ראשית, היה ביקוש נרחב ברחבי אירופה וגם בארצות הברית למזון, רהיטים, ובתים, ולכן בזכות הביקוש ארצות הברית ניצלה את ההזדמנות שלה לפתח ולשקם את הכלכלה שלה לאחר המלחמה. בנוסף, חיילים משוחררים קיבלו תקציבים ועם הכסף שהיה בידיהם יכלו לשקם את עצמם ואת הכלכלה. יתר על כן הייתה דרישה לעובדים בעבודות עם שכר גבוה, דבר שעזר להכניס כסף לשוק ובכך הרחיב את כלכלת המדינה. מהסיבות הללו הכלכלה של ארצות הברית החל משנת 1919 התפתחה מאוד. ניתן לראות בנספח 1, שההכנסה הכוללת של ארצות הברית בשנים 1918-1919 עלתה כתוצאה מייצוא. בנוסף רואים שבמהלך המלחמה, גם הייצוא הקשור בה וגם זה שאינו קשור במלחמה הלך וגדל. לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה הייצוא של ארצות הברית למדינות אחרות המשיך לעלות דבר שטרם לביסוס הכלכלה שלה.⁸

במהלך שנות ה-20 כלכלת ארצות הברית התפתחה מאוד. התעשייה של מוצרים עמידים בהשוואה למוצרים שאינם עמידים, גדלה בצורה חדה. אחת הדוגמאות לכך היא למשל בתעשיית המכוניות.⁹ תעשיית ייצור הרכבים גדלה מ 2.5 מיליון דולר בשנת 1922 ל- 5.4 מיליון דולר ב- 1929.

בשנת 1929 התרחש בארצות הברית המשבר הכלכלי הגדול ביותר שידעה המדינה. חוקרים רבים לא מחזיקים באותה דעה לגבי הגורמים שהובילו למשבר הכלכלי, אולם יש כמה סיבות שעליהן חוקרים כן מסכימים. למשל, כדי לשמור על שיווי המשקל בכלכלה בשנת 1919 כתוצאה מגידול של האוכלוסייה, היה צריך שמספר העובדים בשוק העבודה יגדל ב-3 מיליון

⁸ Kuznets, Simon, National Product in Wartime, National Bureau of Economic Research, Inc., No. 44, 1945, p. 138.

⁹ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 400.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5 History of the American Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5%20History%20of%20the%20American%20Economy%20(1).pdf)

אנשים בין השנים 1923-1929¹⁰. מספר העובדים לא גדל ב-3 מיליון עובדים, וזו ככל הנראה אחת הסיבות שהובילה לירידה בכלכלה של ארצות הברית ולכניסתה למשבר הכלכלי הגדול בשנת 1929¹¹ (נספח 2).

גורם נוסף שחוקרים מסכימים עליו שהוביל לכניסת ארצות הברית לשפל הכלכלי קשור בעושר של אזרחי ארצות הברית לאחר מלחמת העולם הראשונה. בעקבות ייצוא וסחר עם מדינות אירופה, האזרחים והמדינה התעשרו. אנשים הרגישו יציבות כלכלית והרשו לעצמם לקנות מותרות כגון מכוניות, רהיטים לבית ומוצרים שהעלו את איכות החיים שלהם. היכולת הכלכלית של האזרחים עלתה, והתחיל להתפתח מצב שבו אנשים הרוויחו יותר, השקיעו את הכסף בצריכה ובמניות וכך הרוויחו עוד כסף, וחוזר חלילה. השקעה של הכסף הצליחה להרבה מאותם אנשים, והעסק הלך וגדל. גם עובדים פשוטים במפעלים, שראו באיזו קלות ניתן להרוויח כסף, רצו לעשות זאת, ולכן הם הלוו כסף מהבנק והשקיעו אותו, למרות שלא היה להם באמת את הכסף או את הביטחון הכלכלי לעשות זאת. אותם פועלים בתעשייה פעלו מתוך מחשבה שהם ירוויחו אותו בחזרה תוך זמן קצר ויוכלו להחזיר לבנק במהירות. אולם כתוצאה מכמות האנשים שהשקיעו הערך של המניות עלה בקצב גבוה וחברות התקשו להעריך כמה שווה המנייה שלהן. כתוצאה מכך נוצר מצב שהייצור עלה אבל הביקוש פחת כי אנשים העדיפו להשקיע את הכסף ונוצר פער בשוק בין ההיצע לביקוש. אחד הפתרונות של אותם מפעלים היה לפטר עובדים, דבר שרק החליש עוד יותר הכלכלה, והגדיל את הבעיה.

ביום חמישי ה-24 באוקטובר בשנת 1929 פורסם בעיתונים ברחבי ארצות הברית שהערך של המניות קורס. רמת הלחץ בקרב הציבור עלתה עקב החשש מקריסה כלכלית ואובדן ההכנסות (ניתן לראות נספחים 3,4). כבר מספר חודשים לפני אותו יום היו אזהרות שהשוק לא מחזיק מעמד, אך היהירות של כלכלנים שהיו בטוחים שהעתיד וורוד, כמו גם של הציבור, שהמשיך להשקיע את כספו, גברו על הקולות הבודדים שהזהירו את הציבור מהתמוטטות. ביום שבו פורסמה הקריסה של המניות- "יום חמישי השחור", הציבור בן רגע הבין את חומרת המצב. מאות אנשים מיהרו למכור את המניות שיש להם, אבל ככל שיותר אנשים מכרו את המניות ערכן ירד. תוך שעות ספורות ערך השוק ירד ב-11% מהערך המקורי שלו ותוך כמה ימים בודדים הופסדו בבורסה 30 מיליארד דולר¹². הבעיה המרכזית לא הייתה הקריסה של השוק,

---

¹⁰ מצוטט אצל:

Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 400.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

¹¹ Handbook of Labor Statistics, 1941 Edition, U. S. Bureau of Labor Statistics, No. 694, Vol. 1, p. 179, and Vol. 2, p. 8. <https://fraser.stlouisfed.org/title/handbook-labor-statistics-4025/handbook-labor-statistics-1941-edition-494372>

¹² Cecchetti, S. G. *The Stock Market Crash of 1929*. Department of Economics, Ohio State University. 1992. p. 6. <https://peeps.unet.brandeis.edu/~cecchett/Polpdf/Polp05.pdf>

משום ששוק שמשגשג בקלות גם קורס בקלות ולהיפך¹³. ההיסטוריונים גארי וולטון והיו רוקאוף¹⁴, כתבו את הספר History of the American Economy ובספרם התייחסו בין היתר לאחת הבעיות שהיו לציבור האמריקאי בשנות ה-20. החברה האמריקאית ראתה בשנות ה-20 "עידן חדש" והייתה אופטימיות לעתיד, לאור השגשוג הכלכלי. אך, ברגע שהשוק קרס, התערער הביטחון של הציבור בנוגע לעתיד, וכתוצאה מכך אנשים קנו פחות מוצרי חשמל, מכונות, ביגוד, ומוצרי צריכה אחרים, משום שחששו לעתידם הכלכלי.

קיימת הסכמה שאותו "יום חמישי השחור", הוא היום הראשון של המשבר הכלכלי הגדול של ארצות הברית. מאותו יום הכלכלה של ארצות הברית ירדה בצורה משמעותית. במדינה שבה היו כ-120 מיליון איש ההערכה היא שיותר מ-40 מיליון מהם היו מובטלים, או היו חלק ממשפחה שהמפרנס הראשי שלה היה מובטל. אחוז האבטלה עלה בקצב הולך וגובר עד שבשנת 1933 אחוז האבטלה עמד על 24.9% כאשר בשנת 1929 הוא עמד על רק 3.2%¹⁵. חשוב להדגיש שאחוז האבטלה הממוצע עמד על כ-24.9%. אולם בעוד שבקרב האוכלוסייה של הלבנים אחוז האבטלה עמד על 17% הרי שבקרב השחורים האבטלה הייתה למעלה מפי 2 ועמדה על 38%. בהמשך הפער גדל כתוצאה ממצב שבו מקומות העבודה נתפסו על ידי לבנים. לעיתים אף קרה שפועלים שחורים הוחלפו בלבנים, תופעה שקרתה הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים האפרו-אמריקאיות.

אחד המקצועות שנפגעו באופן משמעותי במיוחד הוא החקלאות. מצבם של החקלאים התדרדר ברמה כזו, שגם כאשר נשאר להם יבול שלא הצליחו למכור באזור שלהם, הייצוא הפך להיות יקר מידי והם לא עמדו בהוצאות האלו. כלומר, המשמעות הייתה שלחקלאים היה יותר רווחי לזרוק את תנובותיהם מאשר לייצא את הסחורות למדינות אחרות¹⁶.

באותה תקופה חוו השחורים תופעה שקונתה, "נשכרים אחרונים, מפוטרים ראשונים"¹⁷, כלומר השחורים הועסקו לעבודה רק במידה ולא היו לבנים שיעשו את העבודה, וכשהיה צורך בפוטורים הם היו הראשונים שפוטרו. הם חוו גזענות ממסדית כמעט בכל מקומות העבודה, הגזענות הייתה מורגשת בצורה כה חדה עקב המצב הירוד באומה, תחושת הדיכאון והחשש מהעתיד (גם של משפחות לבנות שהיו מבוססות). במקומות מסוימים בארצות הברית, למשל בדרום קרולינה, אפרו-אמריקאים היוו מחצית מאוכלוסיית המדינה אך רק רבע מאחוזי

---

¹³ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 427.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

¹⁴ שם, כותרת.

¹⁵ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 422.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

¹⁶ Greenberg, L. Cheryl. To Ask for an Equal Chance: African Americans in the Great Depression. United States of America: Rowman & Littlefield, 2009. p. 22.

¹⁷ שם, עמוד 27.

העובדים במפעלים ובתעשייה, זאת משום שהם הופלו על רקע גזעי. בזמן המשבר הכלכלי, הגברים הלבנים איבדו את "הבושה" והסכימו לעבוד גם בעבודות שלא מצריכות כישורים- העבודות שבהן עבדו השחורים קודם למשבר הכלכלי.¹⁸

בשנת 1933 נבחר הנשיא פרנקלין רוזוולט לנשיאות ארצות הברית. במהלך קמפיין הבחירות, התייחס הנשיא רוזוולט, לכך שאם ייבחר יוציא לפועל תוכנית חדשה בשם ה-"ניו דיל". לפי גארי וולטון והיו רוקאוף, ניתן להסתכל על "הניו דיל" במסגרת של שלוש קטגוריות: הקלה, שיקום, ובנייה מחדש. לטענתם, הבעיה המרכזית שהממשלה הייתה צריכה להתמודד איתה הייתה לספק הקלה וביטחון למשפחות במשבר כדי לרומם את רוח החברה האמריקאית ולעורר תקווה בקרב העם. ובאמת, הדבר הראשון שממשלתו של רוזוולט עשתה, היה להשקיע חצי מיליארד דולר בסיוע למובטלים. אחרי תקופה קצרה, הבינה הממשלה שאי אפשר פשוט לשלם כסף למובטלים ובכך לפתור את הבעיה. אלא שעליה לספק עבודות לאותם מובטלים. העבודות יעזרו לשקם את כבודם של המובטלים ויחזיר את האמון בממשלה, בנוסף מקומות העבודה יסיעו לאנשים לרכוש מיומנויות וכלים שיוכלו לנצל בשוק הפרטי כאשר יהיו עבודות פנויות בעתיד. בשנת 1935 הממשלה בראשות רוזוולט הקימה את "מנהל התקדמות העבודות". המנהל הזה בראשות הארי הופקינס, סיפק מקומות עבודה בבניית תשתיות וכבישים. אמנם התרומה של מנהל זה לשיקום הכלכלה היה מזערי, אך זה תרם להקלה הכללית של החברה באותה תקופה. ארגון נוסף שסיפק עבודות בנייה למובטלים היה "מנהל העבודה הציבורית" שהיה בראשות הארולד איקס שזכה במוניטין מכובד מאוד, על מאמציו האדירים למצוא עבודות גם לאנשים אפרו-אמריקאים. בשנת 1936 ארגוני "הניו דיל" העסיקו 3.7 מיליון עובדים ואחוז האבטלה ירד ל- 9.9%. לולא אותם ארגונים של "הניו דיל" אחוז האבטלה באותה שנה היה בקירוב 16.9%. כלומר לרעיונו של רוזוולט הייתה השפעה משמעותית על אחוז האבטלה בשוק העבודה בארצות הברית באותה תקופת זמן.¹⁹

דרך פעולה נוספת שבאמצעותו ניסתה הממשלה לצמצם את אחוזי האבטלה ולשקם את הכלכלה היה באמצעות ניסיונות לשיקום הבנקים. כחלק מהניסיון של הממשלה להחזיר את האמון בבנקים, ווילסון בתמיכת הקונגרס החל ברפורמה של ביטוח פיקדונות. הרפורמה החדשה כללה הכנסה של קרן ביטוח פיקדונות לבנקים מסחריים, וקרן ביטוח חיסכון והלוואות. באמצעות הסדר ביטוח פיקדונות, פיקדונות הציבור (כולם או חלקם) מבוטחים בבנקים ובגופים פיננסיים אחרים תמורת פרמיה המשולמת לגוף המבטח. כך, אם הבנק או הגוף הפיננסי אינו יכול להחזיר ללקוחותיו את כספי הפיקדון, הגוף המבטח מפצה את הלקוחות עד לסכום מרבי שנקבע. לביטוח פיקדונות שלושה תפקידים מרכזיים: הגנה על המפקיד הקטן, שאינו מסוגל

¹⁸ שם, עמוד 29.

¹⁹ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 447.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

להעריך באופן מלא את יציבות הבנק, הגברת היציבות הפיננסית של המערכת הבנקאית על-ידי הקטנת ההסתברות לתופעת "ריצה אל הבנק" וצמצום פערי הסיכון בין הבנקים, אשר עשויים לעודד תחרות וכניסת מתחרים חדשים²⁰.

שני היסטוריונים בשם מילטון פרידמן ואנה שוורץ בטוחים שביטוח הפיקדונות הפדרלי היה הדבר החשוב ביותר שעשתה הממשלה כתוצאה מהפאניקה שהייתה בשנת 1933. הוכחה אחת לכך שביטוח הפיקדונות עבד בצורה יעילה היא הירידה בכמות ההפסדים של הבנקים, וירידה בהפסדים של המפקידים²¹.

ה"ניו דיל" שינה את המחשבה של האזרחים בארצות הברית לגבי הקשר בין הזדמנויות עבודה וממשלה. לפני ה"ניו דיל" הדעה המקובלת הייתה שמי שלא מצליח למצוא עבודה, הוא כנראה עצלן או בטלן והאחריות למציאת תעסוקה היא שלו. ולא מתפקידה של המדינה לדאוג למציאת פתרונות תעסוקה לאזרחיה. לאחר המתווה של רוזוולט הדעה הרווחת הייתה שאם אדם כשיר לעבוד ואין בפניו הזדמנות לעשות זאת, על הממשלה לספק לאותו אדם מקום עבודה עם תנאים ראויים ושכר הוגן²².

לא קיימת הסכמה בקרב חוקרים בנוגע לתרומה של ה"ניו דיל" להורדת אחוז האבטלה. חוקרים המבקרים את מדיניות ה"ניו דיל" טוענים שהמדיניות קידמה שכר ריאלי גבוה, עיכבה את ההתאמה בשוק העבודה והאריכה את זמן האבטלה²³. מנגד, היסטוריונים שתומכים במדיניות זו סבורים שהמדיניות שננקטה תרמה לעידוד התרחבות בשנות ה-30 בזכות ציפיה למחירים גבוהים יותר. כלומר, למוכרים בחנויות ובעלי עסקים היה רצון שהמכירים יעלו כדי שירוויחו יותר. התקווה שהייתה לכך שבעתיד המחירים יעלו עודדה עסקים, ואנשים פרטיים לקנות, ולהוציא כסף, מה שבעצם תרם ליצירת ההתרחבות הכלכלית²⁴.

---

²⁰ מילרד, איתמר. "תיאור וניתוח של מנגנונים לביטוח פיקדונות בנקאיים במדינות מפותחות", המחלקה לפיקוח תקציבי, משרד האוצר, 18 במאי 2015, קריית בן גוריון, ירושלים.
https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/a1506b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977/2_a1506b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977_11_8966.pdf.

²¹Friedman, M., & Schwartz, A. J. *Monetary trends in the United States and United Kingdom: Their relation to income, prices, and interest rates, 1867-1975*. University of Chicago Press. 1982. p. 434. <http://www.nber.org/books/frie82-2>

²² Walton, M. Gary, Hugh Rockoff. *History of the American Economy*, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 455.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

²³ Bordo, Michael, D., Christopher J. Erceg, and Charles L. Evans. 2000. "Money, Sticky Wages, and the Great Depression." *American Economic Review*, 90 (5): pp. 1447–1463.

²⁴Walton, M. Gary, Hugh Rockoff. *History of the American Economy*, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 448.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

מתחילת מלחמת העולם השנייה

בספטמבר 1939 גרמניה תקפה את פולין. צרפת ובריטניה, שהיו בעלות הברית של פולין, מיד הכריזו על מלחמה עם גרמניה. ובכך נפתחה מלחמת העולם השנייה, פחות מ-22 שנה לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה. בתחילת המלחמה, ייצור התעשייה בארצות הברית זינק למשך תקופה קצרה, משום שהיצרנים ציפו שהמלחמה הזו תתנהל בצורה דומה למלחמת העולם הראשונה, במובן שארצות הברית הניטרלית תסחור עם מדינות אירופה, ותרוויח רווחים מייצוא אספקה, תחמושת, מוצרי צריכה וכן הלאה למדינות הנלחמות באירופה. כך אכן התנהלו הדברים בתחילת המלחמה. ארצות הברית מכרה לבריטניה מוטות פלדה וחומצה גופרתית והתעשייה האמריקאית עבדה בהילוך גבוה. במקביל, היו קולות שהביעו ספק לגבי חוכמת הסיוע לבריטניה, שטענו שאל לארצות הברית להסתבך בעוד מלחמה אירופאית שתביא עוד הרס וחורבן.

לאחר התקיפה של יפן על פרל הרבור ב-7.12.1941 לא היה צל של ספק, ארצות הברית נכנסת למלחמה בכל הכוח. התוכנית של רוזוולט הייתה להשתמש בכל כוח הייצור של ארצות הברית, על מנת לייצר נשק ובפרט מטוסי קרב לטובת מלחמה. כדי לממן את כוח הייצור הזה, לא היה ניתן להמשיך לייצר מוצרים לתעשייה המקומית באותו ביקוש ולכן נוצרה דילמה של כמה להגביל את הקניה האזרחית לטובת תמיכה במלחמה האירופאית. דילמה זו נקראה "Guns and Butter"²⁵.

במהלך המלחמה הצטמצמו פערי השכר בין העובדים למנהלים ובין עובדים מיומנים לעובדים לא מיומנים. ראשית משום שבמהלך המלחמה היה פיקוח מחמיר יותר בקצה הגבוה של טווח השכר, כלומר הייתה הגבלה על השכר של המנהלים. שנית, היה ביקוש רב לעובדים שאינם מיומנים או עובדים חדשים משום שהיה צריך עוד כוח אדם במפעלים. אמנם כמה שנים לאחר סיום המלחמה הפערים חזרו לקדמותם אבל לתקופה מסוימת, המצב היה קצת יותר שוויוני מהבחינה הזו²⁶.

שינוי משמעותי נוסף שהתחולל במהלך המלחמה הוא בייצור החקלאי. הביקוש למוצרים חקלאיים התרחב, מזג האוויר היה טוב באופן מוזר באותן שנים²⁷, כתוצאה מכך עלה אחוז הייצור של מוצרים חקלאיים ב-5% בשנה. בנוסף הוסרו הבקורות על מחירי המוצרי החקלאות, אך לא על הציוד שנדרש לחקלאים, וכך מחירי התוצרים עלו בצורה משמעותית בלי שההוצאות של החקלאים עלו, והחקלאים יכלו לצבור רווח. לטובת המלחמה, היה דגש על ייצור ספציפי של מוצרים שהיו מוגדרים כהכרחיים למשל בשר ושמן. כדי שלא תהיה קריסת מחירים כמו זו

²⁵ שם, עמוד 467.

²⁶ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 479.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

²⁷ שם, עמוד 483.

שהייתה לאחר מלחמת העולם הראשונה. באוקטובר 1942 נקבעה המדיניות לתקופת המלחמה ולשנתיים שאחריה, וסופקו שיעורי תמיכה מינימליים עבור מוצרים בסיסיים²⁸.

סיכום הפרק ומסקנות

בפרק זה נדונה הכלכלה של ארצות הברית בין מלחמות העולם ובמהלך מלחמת העולם השנייה. לאחר מלחמת העולם הראשונה, ארצות הברית הצליחה להתאושש כלכלית, בעיקר בזכות הייצוא לאירופה הפגועה. שנות ה-20 הייתה תקופה של צמיחה תעשייתית, אך בשנת 1929 התרחש המשבר הכלכלי הגדול, שנבע ממספר גורמים, בין היתר מירידה במספר העובדים וההשקעות המוגזמות במניות. המשבר הוביל לאחוזי אבטלה גבוהה ולגידול בעוני, במיוחד בקרב השחורים. עם היבחרו של פרנקלין רוזוולט ב-1933, הוא השיק את תוכנית ה"ניו דיל" שנועדה להקל על האוכלוסייה ולשקם את הכלכלה באמצעות יצירת מקומות עבודה ציבוריים וביטוח פיקדונות. במהלך מלחמת העולם השנייה, ארצות הברית השקיעה משאבים, וכסף בהפקת נשק, ונאלצה להתמודד עם הדילמה של חלוקה בין ייצור למלחמה לצרכים אזרחיים. בשנים אלו, הפערים בשכר הצטמצמו, והחקלאות נהנתה מעלייה בביקוש. הפרק מהווה סקירה של הכלכלה של ארצות הברית על מנת לראות את השינויים שחלו בשוק העבודה, שאליו היו צריכות הנשים להיכנס. בנוסף, הפרק מציג את העליות והירידות במצבה הכלכלי של ארצות הברית ואת השפעתן על שוק העבודה. למשל הכלכלי הגדול, מקומות העבודה היו מעטים מאוד ומנגד הביקוש היה גבוה, ולכן נוצרה תחרות על מקומות העבודה. כאשר יש תחרות על מקום עבודה, במדינה גזענית הקהילה האפרו-אמריקאית נפגעת בצורה משמעותית משום שמנהלים-לבנים- מעדיפים להעסיק עובדים לבנים לפני עובדים שחורים.

---

²⁸ שם, עמוד 483.

פרק 2: מעמד נשים בשוק העבודה - הבחנה בין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים לבנות בארצות הברית

בפרק זה אבחן את המעמד של נשים לבנות ונשים אפרו-אמריקאיות בארצות הברית מבחינת שיוויון בשוק העבודה מבחינת שכר ותנאים סוציאליים, לפני מלחמת העולם השנייה.

כדי להבין את שוק העבודה בארצות הברית ואת המגבלות והזכויות שהיו בו, אתאר את הדרך שבה החברה האמריקאית התייחסה לנשים ובפרט לנשים אפרו-אמריקאיות גם בעבר המאוד רחוק, וגם מאוחר יותר.

בתקופת העבדות: בערך עד 1900

התייחסות לנשים

לפי היסטוריונים, באזור המאה ה-19²⁹, הדעה הרווחת בקרב מעמד הביניים והמעמד העליון, הייתה שאם הגברים עובדים מחוץ לבית, המשימה של הנשים היא לשמור על הבית שהיה בעל ערכים, חם, ונעים. הנשים שייחסו את עצמן למעמד זה ופעלו לפי הערכים שנקבעו, יכלו לומר שהן פועלות לפי ה-"Cult of domesticity"; (כת הביתיות). מדובר בסט של אמונות בנוגע לתפקידים המגדריים (בעיקר של נשים) בארצות הברית של המאה ה-19. ניתן לראות שני היבטים שונים המתייחסים ל-"אמונה הביתית": הגדרתה של ה"אישה המושלמת", ומקומה של האישה בחברה. ה"אישה המושלמת" או כמו שנהגו לקרוא לה "האישה האמיתית" הייתה מישהי שניתנת להערכה. היא הייתה בעלת ארבעה מאפיינים: מסירות לבעלה ולדת, טוהר, כניעות, וביתיות. השילוב של ארבעת המאפיינים האלו יצר אישה שמסוגלת לתמוך בבעלה, לחנך את ילדיה ולשמור על הערכים הלאומיים המקובלים בארצות הברית באותה תקופה, כלומר להוות במובן מסוים את המצפן המוסרי והרוחני של הבית. לכלל הנשים הייתה שאיפה להיות "האישה האמיתית" אבל בפועל נשים מהגרות או נשים אפרו-אמריקאיות לא באמת יכלו להגיע למעמד כזה עקב אפליה ודעות קדומות.

במסגרת ה"אמונה הביתית" הייתה הפרדה פיזית וערכית בין תפקידי הנשים לאלו של הגברים. הפרדה זו בין גברים לנשים נעשתה על מנת לשמור על הבית כמקום ערכי ומוסרי למרות ההתפתחויות הטכנולוגיות, כמו המצאת הרדיו, והמכונות, שהתרחשו בחוץ. הפרדה זו והתפיסה הנהוגה באותה עת מנעה מנשים לבחור את מסלול חייהן, ולמרות זאת, נשים רבות קיבלו את הרעיונות האלו בהבנה והיו כאלה שאפילו הרגישו שזה מעלה את מעמדן ואת התפקיד שלהן בבית³⁰.

²⁹ Study.com. Cult of Domesticity. Caitlin Stephens. 15 august 2024.

<https://study.com/academy/lesson/cult-of-domesticity-definition-significance.html#:~:text=The%20Cult%20of%20Domesticity%2C%20also,piety%2C%20submissiveness%2C%20and%20domesticity>

³⁰ ש.ם.

בניגוד לקבלה של המוסכמות על ידי נשים רבות, קמו גם נשים שהתנגדו לתפיסות אלו. ונלחמו על המקום שלהן בחברה כנשים עובדות שמרוויחות שכר, ויכולות לפרנס את עצמן. אבל על זה נרחיב בהמשך.

התייחסות לנשים אפרו-אמריקאיות

לפני מלחמת העולם הראשונה תנאי הקיום של אפרו-אמריקאים היו קשים עד מאוד, והיו להם מעט מאוד זכויות. נשים שהיו מוחזקות בתור שפחות אצל משפחות לבנות היו חשופות לאונס ולהטרדות מיניות בצורה שיטתית, על ידי הגבר במשפחה שבא הועסקו³¹. במקרים אחרים היו מחתנים את השפחות עם עבדים אחרים על מנת שיביאו ילדים לעולם, רק כדי לשמר את העובדות. השפחות, גם לאחר שהביאו ילדים חיו בתנאים נוראיים, הן הוכרחו לחזור לעבודה פיזית מיד לאחר הלידה, וגידול הילדים היה באחריות ילדיהם של הזוג או הקשישים בבית. בנוסף, מאותו רגע הן היו בחרדה תמידית שיפרידו בין לבין ילדיהן, דבר שקרה במקרים רבים משום שהמשפחה הלבנה הייתה הבעלים של הילדים, כמו גם הוריהם האפרו-אמריקאים, היו בבעלות המשפחה שהחזיקה בהם, והיא יכלה למכור אותם בכל רגע לכל מקום³². בסיפורה הביוגרפי³³, מתארת הרייט ג'ייקובס את הקשיים והרגעים המורכבים שחוותה בתור שפחה. היא כותבת על כך שאדונה היה מתאכזר אליה, על כך שלא הייתה רשאית להתחתן עם אהוב ליבה, ושנאלצה למצוא גבר לבן ולפתח איתו מערכת יחסים רק כדי שיוכל בתקווה לקנות את החופש שלה, אולם גם זה בסוף לא הצליח לקרות. בסופו של דבר היא כן הצליחה להשתחרר מבית אדוניה, אך היא מספרת שגם לאחר שחרורה, היא חיה תמיד במצב של חרדה מפני בואו של מישהו שיחליט שהיא ברשותו.

להיסטוריה של נשים אפרו-אמריקאיות בתור שפחות אצל משפחות לבנות, קיימת השפעה אדירה, על אופן היציאה שלהן לשוק העבודה בהמשך השנים, ועל סוג העבודה שבהן עסקו³⁴. נשים אפרו-אמריקאיות (גם גברים אפרו-אמריקאים) הושפעו, מהעבדות בתופעה שנקראת טראומה תרבותית³⁵. טראומה תרבותית היא מצב שבו חברה מרגישה איבוד של זהות, ומשמעות, ומושפעת מהדרה חברתית. טראומה כזו משפיע על החברה ככלל, גם על אנשים שלא בהכרח חוו עבדות בעצמם. ובדרך הזו, לגזענות ממסדית וחוקתית, יש השפעה נרחבת

---

³¹ Jacobs, H. Incidents in the life of a slave girl. Dover Publications. 2001.

<https://www.gutenberg.org/cache/epub/11030/pg11030-images.html>

³² Marshall, L. W. Women, Slavery, and Labor in the United States. *Journal of African Diaspora Archaeology and Heritage*, 2022. 11(2), p. 1.

<https://doi.org/10.1080/21619441.2022.2102835>

³³ Jacobs, H. Incidents in the life of a slave girl. Dover Publications. 2001.

<https://www.gutenberg.org/cache/epub/11030/pg11030-images.html>

³⁴ Goldin, C. Female Labor Force Participation: The Origin of Black and White Differences, 1870 and 1880. *The Journal of Economic History*, 1977. 37(1), p. 90.

<http://www.jstor.org/stable/2119448>

³⁵ Eyerman, R. *Cultural trauma: Slavery and the formation of African American identity*.

Cambridge University Press. 2001. p. 2.

<https://assets.cambridge.org/97805218/08286/sample/9780521808286ws.pdf>

שמחללת עמוק פנימה לתוך החברה, ומשפיעה עליה גם שנים לאחר מכן. לפיכך, האפליה שנשים אפרו-אמריקאיות חוו באותה תקופה, השאירה עקבות על שוק העבודה למשך דורות קדימה, ויכולה להסביר תופעות ודפוסי עבודה³⁶.

בשנת 1861 התחילה מלחמת האזרחים בארצות הברית. המלחמה התחילה בעקבות וויכוח בין מדינות הדרום (טקסס, ארקנסה, תנסי, מיסיסיפי, אלבמה ועוד) שתמכו בהחזקת עבדים, לבין מדינות הצפון (מאין, ניו יורק, אורגון, קונטיקט ועוד) שהנגדו לכך³⁷. במדינות הדרום, מרבית מן ההכנסה הגיעה מחקלאות לעומת מדינות הצפון, שבהן מקור ההכנסה הגדול היה מעבודה במפעלים. החזקה בעבדים גרמו לעבודה להיות זולה ורווחית הרבה יותר מאשר להעסיק אזרחים (כלומר לא עבדים) שיעשו אותה, ולכן מדינות הדרום, תמכו בהחזקתם של עבדים³⁸. בצפון לעומת זאת, העבודה לא הייתה עבודת כפיים קשה ולכן יכלו להעסיק אזרחים שיעבדו במפעלים ולא עבדים. בסוף מלחמת האזרחים מדינות הצפון ניצחו ובשנת 1865 נוסף תיקון מספר 13 לחוקה האמריקאית, שבו בוטלה באופן מוחלט העבדות³⁹. אולם הניסוח לתיקון מספר 13 יצר פרצה שבעזרתה יכלו להמשיך להעסיק עבדים בצורה חוקית. הניסוח היה: "לא עבדות ולא עבודת כפייה, למעט כעונש על עבירה שבגינה הורשע האדם כחוק, יתקיימו בתחומי ארצות הברית או בכל מקום נתון לשיפוטן"⁴⁰. מהר מאוד אנשים עלו על הפרצה הזאת וניצלו אותה כדי להמשיך להעסיק עבדים שחורים באמצעות שיטת חכירת אסירים. שחורים היו נעצרים על פשעים מומצאים כמו למשל שיטוט או הליכה על מדשאות. לאחר שנעצרו היו מקבלים קנסות שלא יכלו לשלם, ולכן חברות פרטיות היו משלמות לממשלה את הסכום בתמורה לעבודה שאותו אדם יבצע אצלם בחברה. העבודות היו בדרך כלל עבודות קשות וללא תנאים בסיסיים ובכך בעצם שימרו את העבודות רק בשם אחר⁴¹.

---

³⁶ Neal, D. A., & Johnson, W. R. The role of premarket factors in Black-White wage differences. 1996. *Journal of Political Economy*, 104(5), pp. 869-895.

<http://www.jstor.org/stable/2138945>

³⁷ Gallagher, G. W. The American Civil War. The Great Courses. Printed in the United States of America. 2000. p. 7. <https://www.library.pima.gov/wp-content/uploads/sites/6/2021/08/American-Civil-War-885.pdf>

³⁸ מכון דבידסון. ד"ר יונת אשחר. עבדים היינו... ונשארנו? 7 באפריל 2020. <https://davidson.weizmann.ac.il/online/sciencepanorama/%D7%A2%D7%91%D7%93%D7%99%D7%9D%D7%94%D7%99%D7%99%D7%A0%D7%95%E2%80%A6%D7%95%D7%A0%D7%A9%D7%90%D7%A8%D7%A0%D7%95>

³⁹ "Neither slavery nor involuntary servitude, except as a punishment for crime whereof the party shall have been duly convicted, shall exist within the United States, or any place subject to their jurisdiction."

⁴⁰ 13th. Directed by Ava DuVernay. 2016. Netflix, Film.

<https://www.netflix.com/watch/80091741?trackId=255824129&tctx=0%2C0%2Cb4472686-d834-4bed-ae63-f6161e123018-25333229%2Cb4472686-d834-4bed-ae63-f6161e123018-25333229%7C2%2Cunknown%2C%2C%2CtitlesResults%2C80091741%2CVideo%3A80091741%2CminiDpPlayButton>

שנות ה-20, לפני מלחמת העולם השנייה:

לפי לידיה פיטרסון, היסטוריונית וסופרת שכתבה בתקופת 1920- המידע הקיים מצומצם ולכן קשה להגיע למסקנה מוחלטת בקשר לחשיבות היחסית של נשים בכלכלה המשפחתית לעומת גברים, אבל לדעתה ניתן לעשות הערכות. ובכל זאת, לפי הנתונים של ההכנסות של גברים לאורך שנה, ערך הדולר באותה תקופה ויוקר המחיה באוכלוסייה הנבדקת, ניתן להסיק שהבעלים והגברים במשפחה היו חייבים את העזרה של הנשים כדי לפרנס את המשפחה, גם במשפחה שאינה נמצאת ברמת החיים הנמוכה ביותר, כלומר לפעמים גם במשפחות לבנות⁴². בשנות ה-20 היו שינויים בנורמות חברתיות לגבי עבודה, בקשר לחוקים שהפלו נשים, והתפתחויות בתחום של בקרת פוריות. גם נשים לבנות וגם נשים שחורות הושפעו משינויים אלו. אך רק נשים אפרו-אמריקאיות היו מושפעות גם מגזענות⁴³. לעומת נשים לבנות, נשים שחורות היוו חלק משמעותי בשוק העבודה כבר מסוף המאה ה-19, עובדה זו מראה את הפער במצב הכלכלי שהיה קיים בין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים לבנות, ואת המורשת של עבודות שהייתה קיימת אצלן⁴⁴.

גורם נוסף שהשפיע על אחוזי ההשתתפות בשוק העבודה הוא עניין הנישואין. למשל בשנים שלפני מלחמת העולם השנייה לא היה מקובל שנשים לבנות יצאו לעבוד לאחר הנישואין. לעומת זאת בקרב החברה האפרו-אמריקאית, נשים יצאו לעבוד גם לאחר הנישואין כדי לתמוך בכלכלת המשפחה (לפי הטבלאות⁴⁵ שניתן לראות בנספחים 5 ו-6) אחוזי ההשתתפות בשוק העבודה של נשים לבנות נשואות בשנת 1930 היו פחות מ-10% לעומת זאת באותה שנה אחוזי ההשתתפות של נשים אפרו-אמריקאיות נשואות, היו כ-20%.

לפני מלחמת העולם השנייה נשים אפרו-אמריקאיות, היו מרוכזות בדרך כלל במדינות הדרום (לאחר המלחמה הרבה אפרו-אמריקאים עברו למדינות צפוניות יותר⁴⁶) והיו כמה צעדים אחרי הנשים הלבנות ביצירת נוכחות משמעותית בעבודות משרדיות מקצועיות, אחת הסיבות לכך

---

⁴² Peterson, Agnes Lydia. What the wage-earning woman contributes to family support. Washington: U.S. G.P.O., 1929. Baker Library. Harvard Business School. Harvard University. p. 6. <https://nrs.lib.harvard.edu/urn-3:hbs.baker:452549>

⁴³ Goldin, C. The quiet revolution that transformed women's employment, education, and family. Department of Economics, Harvard University, Cambridge. 1990. https://scholar.harvard.edu/files/goldin/files/the_quiet_revolution_that_transformed_womens_employment_education_and_family.pdf

⁴⁴ Goldin, C. Female Labor Force Participation: The Origin of Black and White Differences, 1870 and 1880. *The Journal of Economic History*, 1977. 37(1), pp. 87–108. <http://www.jstor.org/stable/2119448>

⁴⁵ Boustan Platt Leah, and William J. Collins. *Human Capital in History: The American Record*. University of Chicago Press. 2014. pp. 205-240. <https://www.nber.org/system/files/chapters/c12902/c12902.pdf>

⁴⁶ Peterson, E. (Director). *Bulletin 287*. U.S. Department of Labor, Women's Bureau. United States Government Printing Office. 1963. p. 24. https://fraser.stlouisfed.org/files/docs/publications/women/b0287_dolwb_1964.pdf

היא משום שהייתה אפליה גזענית במוסדות חינוך, ובקבלתן למקומות עבודה⁴⁷. האפליה גרמה לכך שיהיה לנשים אפרו-אמריקאיות קשה להתקבל למוסדות חינוך אקדמאים, ובהמשך קושי בקבלה לעבודה.

לעומת גברים שחורים ונשים לבנות, מספר רב של נשים שחורות עסקו בעבודות בבתים פרטיים. בתור מנקות, מבשלות, ומטפלות, בדרך כלל אצל משפחות לבנות. במקרים המעטים, כאשר כן היו מתקבלות אותן אפרו-אמריקאיות לעבודות ציבוריות, הן בדרך כלל קיבלו שכר המהווה 10% משכרן של הנשים הלבנות המקבילות אליהן בתפקיד⁴⁸.

הדעה המקובלת בתקופה זו הייתה שהאחריות של הגבר היא להגן על האישה מחוץ לבית. בנוסף, אחריותו הייתה להיות המפרנס של המשפחה, ולדאוג לצרכים של אשתו ושל בני הבית. בפועל היו הרבה מקרים שהגברים השתמשו בכוח שהיה בידיהם כדי לנצל את הנשים. נשים היו חייבות לצאת מהבית לעבוד כדי לעזור בפרנסת המשפחה. הגברים בחוץ -אלא שניהלו את שוק העבודה- ניצלו את המעמד המוחלש שהיה להן, ונתנו להן שכר נמוך בהרבה ממה שהיה מגיע להן. הנשים שמצד אחד היו צעירות מידי ולא ידעו שהן יכולות להתמקח על השכר שהן מקבלות ומהצד השני גם אם ידעו שהן שוות יותר ממה שהן מקבלות, לא יכלו להרשות לעצמן להתמקח על השכר מחשש שיחליפו אותן במישהי אחרת, היו, אלה שנפגעו הכי הרבה⁴⁹.

סיכום הפרק ומסקנות

הפרק עוסק במעמד הנשים בשוק העבודה בארצות הברית לפני מלחמת העולם השנייה, בהיבט השוואתי בין נשים לבנות לנשים אפרו-אמריקאיות. בפרק מצוינות ההשפעות ההיסטוריות של העבודות והאפליה הגזעית והמגדרית על מצבן של נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה. אותן נשים נאלצו להתמודד עם קשיים כמו תנאי עבודה קשים, שכר נמוך והיעדר הזדמנויות בחינוך ובמקצועות יוקרתיים. למרות שנשים לבנות התרכזו יותר בבית, נשים אפרו-אמריקאיות יצאו לעבוד גם לאחר הנישואין, מתוך צורך כלכלי, אך סבלו מאפליה ברורה בשכר ובזכויות.

הפרק השני מראה את ההבדל בנקודה ההתחלתית של נשים אפרו-אמריקאיות ונשים שחורות. כלומר, נשים אפרו-אמריקאיות ונשים לבנות לא התחילו באותו מקום, מבחינת השכלה, כלים שרכשו והזדמנויות תעסוקתיות שהן קיבלו. לחוסר שיוויון זה קיימת השפעה על אופן

---

⁴⁷ Racial Differences in American Women's Labor Market Outcomes: A Long-Run View
William J. Collins and Michael Q. Moody. NBER Working Paper No. 23397 May 2017. p. 1.
https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23397/w23397.pdf

⁴⁸ Honey, M. (Ed.). Bitter fruit : African American women in World War II. University of Missouri Press. 1999. p. 8.

⁴⁹ Peterson, Agnes Lydia. What the wage-earning woman contributes to family support.
Washington: U.S. G.P.O., 1929. Baker Library. Harvard Business School. Harvard University. <https://nrs.lib.harvard.edu/urn-3:hbs.baker:452549>

ההתפתחות של נשים אפרו-אמריקאיות במסגרות העבודה, ובמהלך המלחמה, ואציג דברים
אלו בפרק הבא.

פרק 3: מעמדן הכלכלי של נשים בארצות הברית בזמן מלחמת העולם השנייה הבחנה בסוג העבודה בין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים לבנות

אתייחס להשפעת הכניסה למלחמת העולם השנייה על נשים באופן כלכלי ואבחין בין נשים לבנות לנשים אפרו-אמריקאיות מבחינת סוג העבודה שבה עבדו במהלך המלחמה.

עבודות במפעלים, יציאה מעבודות בבית

בזמן מלחמת העולם השנייה נכנסו לשוק העבודה בארצות הברית כ- 6.7 מיליון נשים⁵⁰. ככל שהמלחמה התקדמה, הלך וגבר הצורך בעוד ידיים עובדות למפעלים, וכיוון שכמעט רבע מהגברים שעבדו באותם מפעלים לפני המלחמה גויסו לצבא, היה צורך אדיר בכניסה של נשים לשוק העבודה כדי להמשיך לייצר את הסחורות למלחמה⁵¹. ולכן, הרבה מהמחוסמים התרבותיים והממסדיים לעבודת נשים הוסרו. אם בעבר הייתה התנגדות ליציאת נשים לעבודה מחוץ לבית, הרי שכעת הצורך בידיים עובדות אפשר לחברה לראות את יציאתן של הנשים לעבודה בעין יותר יפה. בנוסף בעבר נשים חוו אפליה בשכר: הן קיבלו שכר יותר נמוך מגברים על אותה עבודה. במסגרת יציאתן לעבודה, התחילה להצטמצם אפליה זו. כתוצאה מאלה הצטמצמו המחוסמים החברתיים שמנעו מנשים נשואות אפשרות לעבודה⁵². היעדר מחוסמים אלו אפשר לנשים למצוא עבודה יותר בקלות, ולמפעלים להעסיק יותר נשים לעבודה. היציאה של נשים לעבודה מחוץ לבית, תרמה לא רק לכלכלת המשפחה, אלא היא גם ייצרה להן תחושת מסוגלות והצלחה. אם בעבר הן הרגישו שהחברה קובעת להן מה החובות שלהן ובמה מותר להן לעבוד, כיום הן מסוגלות להחליט בעצמן איזה עבודה נכונה בשבילן. במחקרה⁵³ מסבירה רוז אבן, על הקשר שבין המדינה לבין העיסוק שאליו נשים הצטרפו במהלך המלחמה, ולמספר הנשים שהצטרפו אליו. למשל, במקומות שבהם הצורך בעזרה במפעלים לטובת המלחמה היה גדול מאד, הוא משך אליו כמעט את כל כוח העבודה הנשי שהצטרף. למשל במפעל בפורט וואין באינדיאנה, היו יותר נשים שעבדו למען המלחמה בקיץ של 1944, בהשוואה לכמות הנשים שעבדו מחוץ לבית בשנת 1940⁵⁴.

---

⁵⁰ Rose, E. K. The Rise and Fall of Female Labor Force Participation During World War II in the United States. 2018. The Journal of Economic History, 78(3), p. 1.

⁵¹ Chatterjee. The WWII Production Effort and Changes in Labor Demand for Women. July 27, 2023. p. 4. https://mrinchat.superhi.hosting/chatterjee-wwii_and_women_in_mfg.pdf

⁵² Goldin C. The Role of World War II in the Rise of Women's Employment. American Economic Review. September; 1991. p. 741.

⁵³ חשוב לדעת שהיא לא מפרידה בין נשים לבנות לנשים אפרו-אמריקאיות.

⁵⁴ Rose, E. K. (2018). The Rise and Fall of Female Labor Force Participation During World War II in the United States. The Journal of Economic History, 78(3), pp. 673–711. <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/66C7D7FD7F6424DF40625E913DDC788F/S0022050718000323a.pdf/the-rise-and-fall-of-female-labor-force-participation-during-world-war-ii-in-the-united-states.pdf>

אחת הבעיות המרכזיות היא שאמנם אפשרויות נוספות נפתחו בפני נשים, אך כמעט באופן מוחלט רק בפני נשים לבנות. נשים אפרו-אמריקאיות לא זכו באותן הזדמנויות⁵⁵. בעוד שנשים לבנות תפסו את מקומם של הגברים בעבודות משרדיות או ניהוליות, תפקידים אלו נחסמו בפניהן של הנשים האפרו-אמריקאיות והן נאלצו לעבוד בעבודתם של הגברים האפרו-אמריקאים שעסקו בעבודות פיזיות כמו בניית כבישים, או עבודות כפיים⁵⁶. אחת הדוגמאות שמראה את האפליה שעדיין הייתה באותה תקופה היא מתיאורו של ג'ורג' דמאר. דמאר כותב לעיתון Opportunity באפריל בשנת 1943, ומתאר את היחס המזלזל, הפוגע והגזעני שקיבלו נשים אפרו-אמריקאיות בפיטסבורג בתקופה הזו⁵⁷. לאחר דיכוי של שני עשורים בהם נשים אפרו-אמריקאיות עבדו כמעט באופן מוחלט בתוך הבית בתור מנקות, מבשלות ועוזרות, בתחילת שנות ה-40 עם הסרת המחסומים החברתיים הייתה תחושה של שינוי חיובי שקרב ובא. הנשים קיוו ושאפו לקריירה במקצוע שיבחרו בה יוכלו להשתכר בצורה מכובדת, ולקבל תנאי תעסוקה הוגנים. ובכל זאת הדעות הקדומות שסבבו את החברה האמריקאית, מנעו מנשים להגשים את רצונן⁵⁸. למשל לאחר סיום קורסים אקדמיים כמורות או בעלות עסקים הן היו חייבות להסתמך על מעט ההזדמנויות שהיו קיימות על מנת לעבוד בבתי העסק או בבתי הספר שמיועדים רק לשחורים, משום שבדרך כלל הן לא התקבלו לעבוד במוסדות שמיועדים ללבנים. לכן, בלית ברירה נשים חזרו לעבוד בבתי פרטיים אצל משפחות לבנות.

הגזענות והאפליה ליוו את הנשים לכל מקום אליו ניסו להתקבל לעבודה, למשל כאשר רצו לעבוד במפעלי ייצור והתשובות שהן קיבלו מפקידות נשמעו ככה: "אנחנו לא מקבלים שחורים", "לא הותקנו עדיין שירותים לשחורות", "לא הוכשרו מספיק נשים שחורות כדי לפתוח משמרת נפרדת", "אנחנו לא יכולים לשים שחורה במשרד הקדמי".

אחד המושגים הקשורים בעבודת אפרו-אמריקאים הוא "אחוז השחורים". המונח "אחוז שחורים" מתייחס לכך שבמקום עבודה צריך שיהיה אחוז מסוים של שחורים. במקור, המונח נועד להעלות את אחוזי השחורים בשוק העבודה, והוא אמנם עזר להצטרפותם של שחורים לשוק אך חברות גם השתמשו בו ככלי להגביל את הכניסה של נשים שחורות בטענה ש"כבר יש לנו את האחוז הדרוש". במקרים רבים, גם בחברות שכביכול היו בעלות אותו "אחוז", כמעט

---

⁵⁵ Patricia S. Parker Control, Resistance, and Empowerment in Raced, Gendered, and Classed Work Contexts: The Case of African American Women, *Annals of the International Communication Association*, 27:1, 2003. p. 275.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2003.11679028>

⁵⁶ Honey, M. The Working-Class Woman and Recruitment Propaganda during World War II: Class Differences in the Portrayal of War Work. 1983. *Signs*, 8(4), pp. 672–687.
<http://www.jstor.org/stable/3173689>

⁵⁷ Honey, M. (Ed.). *Bitter fruit: African American women in World War II*. University of Missouri Press. 1999. pp. 104-106.

⁵⁸ שם, עמוד 105.

באופן גורף ה"אחוז" של הנשים שהועסקו, לא הועסקו בתור רואות חשבון, או מזכירות, או מנהלות, אלא הועסקו בעבודות שלא דרשו מיומנויות גבוהות. במשרד אחד בפיטסבורג, שבו כן העסיקו נשים אפרו-אמריקאיות, השכר שהן קיבלו היה נמוך בהרבה מהשכר שקיבלו נשים לבנות בסביבה שלהן במפעלים דומים, ונוסף על כך, הנשים האפרו-אמריקאיות התקבלו לעבודה רק במשמרת לילה⁵⁹. עבודה בשעות הלילה מציבה אתגרים פיזיים ונפשיים, שכן העובדת נדרשת לישון בשעות היום על מנת להצליח לעבוד כראוי, אולם היא מוכרחה גם לטפל בילדיה.

גזענות נוספת שנחשפו אליה נשים אפרו-אמריקאיות, נקראת "גזענות מגדרית עדינה"⁶⁰, זו בעצם גזענות ממסדית המכוונת בצורה עקיפה כלפי נשים אפרו-אמריקאיות. נמצא שה-"גזענות העדינה", יוצרת בקרב אותן נשים תחושה של חוסר ערך במהלך אינטראקציות יום יומיות במקום העבודה. צורת הגזענות הזו יכולה לבוא למשל, בהערות שיפוטיות המרמזות על כך שהנשים האפרו-אמריקאיות עתידות להיכשל בקרוב, או בצורה של ביקורת ופיקוח הדוק יותר על נשים אפרו-אמריקאיות לעומת נשים לבנות. דוגמה נוספת לגזענות המגדרית שהן חוו היא כאשר חברות, לא איפשרו לנשים אפרו-אמריקאיות בעלות תסרוקות מסיימות להתקדם בסולם העבודה, בטענה שצמות אינן מתאימות לדימוי החברה. התוצאה הייתה שנשים שעבדו מול לקוחות, פוטרו בשל בחירת תסרוקת "לא מתאימה"⁶¹.

ובכל זאת עם הזמן דברים משתנים. במהלך שנות ה-40 הייתה התקדמות משמעותית מאוד מבחינת שילובן של נשים אפרו-אמריקאיות בעבודות ציבוריות, ובצמצום הפערים בין השכר הממוצע של נשים לבנות לבין זה של נשים אפרו-אמריקאיות⁶². משום ש"לארצות הברית במלחמה אין את הפריבילגיה לאפליה על רקע גזעני"⁶³ ארצות הברית זקוקה לכל כוח האדם שיש לה על מנת להצליח במלחמה הזו⁶⁴.

---

⁵⁹ Honey, M. (Ed.). *Bitter fruit : African American women in World War II*. University of Missouri Press. 1999. pp. 104-106.

⁶⁰ Patricia S. Parker Control, Resistance, and Empowerment in Raced, Gendered, and Classed Work Contexts: The Case of African American Women, *Annals of the International Communication Association*, 27:1, 2003. p. 275.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2003.11679028>

⁶¹ שם, עמוד 276.

⁶² Jones, D., Francis, D., Ramoutar, F., & Hardy, B. (2023). Tracing the color line: An overview of Black-White economic inequality in the United States. *Uncovering Inequality*, Ira A. Lipman Center for Journalism on Civil and Human Rights. p. 14. Retrieved from <https://journalism.columbia.edu/sites/default/files/content/Careers/Lipman/Lipman%20Economics%20Report.pdf>

⁶³ Honey, M. (Ed.). *Bitter fruit : African American women in World War II*. University of Missouri Press. 1999. pp. 104-106.

⁶⁴ שם, עמוד 106.

הנתונים⁶⁵ (בנספחים 5,6) מראים שנשים באופן כללי ונשים אפרו-אמריקאיות בפרט, הגדילו את השתתפותן בשוק העבודה לאורך המאה ה-20. הצטרפותן של הנשים האפרו-אמריקאיות כנוספת לכוח העבודה בשוק, תרם בצורה משמעותית לכלכלה ולחברה בארצות הברית. היו לשילוב זה השלכות רבות בכלכלה. השינויים היו משמעותיים עד כי בסוף המאה ה-20 היה מקובל יותר להעסיק נשים אפרו-אמריקאיות במקומות ציבוריים, בהשוואה לגברים אפרו-אמריקאים ונשים לבנות. למרות התפתחויות אלו, נשים אפרו-אמריקאיות רבות עדיין עבדו בעבודות שירות שלא דרשו השכלה גבוהה או כישורים⁶⁶.

תעמולת מלחמה

במהלך המלחמה גויסו כ-11 מיליון גברים לצבא⁶⁷, וחסרונם ייצר דרישה לידיים עובדות במפעלים, ולכן העיניים הופנו לקבוצה שנשארה מאחור ולא נשאה נטל בכלכלת החברה: הנשים. אולם כפי שנכתב למעלה, החברה הגדירה את תפקידן של הנשים כתפקידים ביתיים. כיצד יכולה עכשיו החברה שדחפה להשאר הנשים בבית, לאפשר קבלתן לעבודה מחוץ

לבית? הדבר נעשה באמצעות תעמולה שהופנתה לחברה באמצעות דמויות ציבוריות, שהכתיבו לה מה לחשוב⁶⁸. כאמור, תפקידן של נשים באותו הזמן היה להישאר בבית, לטפל בילדים, לבשל, לנקות ולדאוג לבעלים ולרווחת המשפחה. על מנת לאפשר יציאת נשים בצורה שגם תתקבל מבחינת קודים חברתיים, נדרש לשכנע את הציבור ולשנות את הדעה הרווחת. תהליכים של שינוי הסטיגמה המגדרית, אורכים שנים, אך הדמויות המוצגות לציבור יכולות להשתנות בן רגע. ולכן התמונה הציבורית צריכה לאפשר לעודד את היציאה של נשים לעבודה⁶⁹. למרות

---

⁶⁵ Racial Differences in American Women's Labor Market Outcomes: A Long-Run View William J. Collins and Michael Q. Moody. NBER Working Paper No. 23397 May 2017. p. 29. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23397/w23397.pdf

⁶⁶ שם, עמוד 29.

⁶⁷ Kennett, L. B. GI: The American Soldier in World War II. University of Oklahoma Press. 1997. p. 3.

⁶⁸ Honey, M. The Working-Class Woman and Recruitment Propaganda during World War II: Class Differences in the Portrayal of War Work. 1983. *Signs*, 8(4), pp. 672–687. <http://www.jstor.org/stable/3173689>

⁶⁹ Rupp, L. J. Mobilizing Women for War: German and American Propaganda, 1939-1945. Princeton University Press. 1978. p. 4. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt13x1cs7>

הקריאה לעבודה, התעמולה המשיכה לחזק סטריאוטיפים מגדריים, כשהיא מציגה את עבודת הנשים כהקרבה זמנית בלבד שתסתיים עם חזרת הגברים.⁷⁰

כחלק משכנוע מחדש של הציבור לגבי התפקידים המגדריים החדשים של נשים, ממשלת ארצות הברית פרסמה כרזות מלחמה שיועדו לנשים. הממשלה הוציאה עשרות כרזות⁷¹ מלחמה שקראו לנשים לצאת ולתרום למאמץ המלחמתי. הדמות שהופיעה על אותן כרזות הייתה אישה חזקה שקיבלה את השם רוזי, והכרזות גם קיבלו את השם: "Rosie The Riveter". משמעותו של משפט זה היה להראות שנשים מסוגלות לבצע עבודות שבעבר רק גברים עשו, למשל בתור מכונאיות, שיפוצניקיות, ועבודות כפיים נוספות.

מגזיני התרבות הראו בכרזות ובפרסומים איך הנשים (הלבנות) מקריבות מהעבודה האמיתית שלהן (להיות בבית) ויוצאות לעבוד באופן זמני, והגבר הוצג כדמות שבלעדיו הבית לא מצליח לתפקד כראוי. הצגת הדברים בצורה כזו תרמה לניצחון במלחמה להראות חשוב ומשמעותי אף יותר כדי שלא רק העולם בחוץ יחזור למסלולו אלא גם כדי שהבית יחזור לתפקד כנדרש. נשים נראו לא פעם באותן מגזינים, מחכות בקוצר רוח שבעליהן יחזרו כדי שיוכלו לשוב לעשות את מה שהן באמת רוצות- לעבוד בבית.⁷²

בניגוד מוחלט לכך, במגזינים אפרו-אמריקאים, נשים שחורות שיצאו לעבוד בזמן המלחמה בעבודות בחוץ, במפעלים היו מוצגות כפורצות דרך, משתחררות מהעבודה הקשה בתוך בתים אצל משפחות לבנות, ונלחמות על התנאים שמגיעים להן. גם הן הוצגו כתומכות בגבר שלהן, אבל גם במובן שהן יוצאות לעבוד בשביל עצמן, ולא רק מהבחינה שהן עושות את זה לתקופה מוגבלת עד שהגברים יחזרו מהמלחמה. במגזינים אלו, שיבחו ואף היללו את הנשים האפרו-אמריקאיות על שהן פורצות את תקרת הזכוכית בכך שהן עוזרות לשנות את התדמית הנפוצה מידי של נשים שחורות עם סינר לבן מנקות את הרצפה.⁷³

לפי ההיסטוריונים היו רוקאוף וגארי וולטון, כ-14% מהנשים שלא עבדו לפני המלחמה יצאו לעבוד במהלך המלחמה. הם טוענים שכרזות המלחמה יצרו אצל הנשים הלבנות את הדחף לתרום למדינה ולהיות חלק ממה שהיה גדול יותר, לעזור לארצות הברית להילחם בציר הנאצי. בתוספת של שכר, נשים שוכנעו שלצאת לעבוד תהיה החלטה נכונה.⁷⁴

אבל הקשר שבין התעמולה ליציאה של נשים לעבוד, הוא קצת יותר מורכב. התעמולה, שייצרה הממשלה על מנת לעודד נשים לצאת לעבודה מחוץ לבית פעלה. אולם הנשים יצאו לעבודות

---

⁷⁰ Honey, M. The Working-Class Woman and Recruitment Propaganda during World War II: Class Differences in the Portrayal of War Work. 1983. *Signs*, 8(4), pp. 672–687.
<http://www.jstor.org/stable/3173689>

⁷¹ U.S. Government. Rosie the Riveter. U.S. Government Publishing Office. May 16, 2022.

⁷² Honey, M. (Ed.). *Bitter fruit: African American women in World War II*. University of Missouri Press. 1999. p. 12.

⁷³ שם, עמוד 13.

⁷⁴ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. *History of the American Economy*, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning, 2014. p. 482.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

אלו, לא רק כתגובה לתעמולה ולפרסום אלא גם ממניעים נוספים כגון: רווח כלכלי אישי, רכישת מיומנויות ועזרה בפרנסת הבית⁷⁵. חוקרים מסוימים דנים בטענה לגבי יציאתן של נשים לעבודה רק כתגובה לתעמולת הממשל, אך חשוב להבין כי טענה זו מחפיצה נשים. הטענה הזו שוללת מנשים את החופש לבחור את אופי החיים שלהן, ולוקחת מהן את האחריות על הבחירה בלצאת לעבוד בחוץ. בפועל אנחנו יודעים שלנשים יש כוח ומוטיבציה משל עצמן, באופן כללי ובפרט בתקופה בה נדרשו לגלות כוחות ולצאת לעבודה במקביל לניהול משק הבית⁷⁶. כמובן שגם לנשים שעבדו בעבר וכעת יכלו להתקדם לעבודה עם שכר נאה יותר, יש חלק בהיסטוריה של נשים במהלך המלחמה, אבל תעמולת המלחמה לא כוונה אליהן, והמוטיבציה שלהן לצאת לעבוד, בהכרח לא הושפעה מכרזות הפרסום שהוציאה הממשלה⁷⁷.

נשים לבנות יצאו לעבודה מתוך מוטיבציה אישית, כלכלית ופטריוטית, כפי שהוזכר. בניגוד אליהן, לנשים אפרו-אמריקאיות הייתה מוטיבציה אחרת לצאת לעבוד בחוץ. הן ראו את ההזדמנות שלהן לחיים טובים יותר עם הכנסה קבועה, ושעות עבודה קבועות ומוגבלות בכל יום. אותן נשים לא רצו לעבוד כדי לתרום לארצות הברית, משום שארצות הברית לא תרמה להן, הן חוו גזענות תמידית בגלל צבע העור שלהן, ואפליה בלתי פוסקת בכל מקום שאליו הלכו, ולכן לא הרגישו צורך לתרום לכלכלת המדינה שאליה לא הרגישו שייכות.

צבא

שינוי משמעותי נוסף במלחמת העולם השנייה הוא ההתפתחות של התפקיד שנשים עשו בצבא. כבר בתחילת המלחמה הצטרפו לצבא האמריקאי כ-200,000 נשים, חלקן לחיל הנשים, חלקן לחיל הים, ונשים נוספות היו בשירות מעבורות ובמשמר החוף⁷⁸. אך אחת הבעיות העיקריות הייתה שבמוסדות ציבוריים עדיין הייתה אפליה גזענית. נשים אפרו-אמריקאיות לא יכלו לשרת בכל המקומות בהן הנשים הלבנות כן הורשו לשרת. למשל, בחיל העזר הנשי הסכימו להכשיר רק עד 10% נשים שחורות. אחוז דומה לאחוזי השחורים בצבא האמריקאי כולו באותה תקופה. לחיל הים לא הסכימו לקבל נשים אפרו-אמריקאיות עד שנת 1945. מנהיגים אפרו-אמריקאים ניסו לעשות כל שביכולתם על מנת לשבור את הפרדה ואת חוסר השוויון של הצבא והצי הימי, בכך שדרשו להכניס נשים שחורות ולבנות לאותה יחידה.

---

⁷⁵ Rupp, L. J. *Mobilizing Women for War: German and American Propaganda, 1939-1945*. Princeton University Press. 1978. p. 167. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt13x1cs7>

⁷⁶ Clark-Lewis, E. "This Work Had A' End." *The Transition from Live-In to Day Work. Southern Women: The Intersection of Race, Class and Gender*. 1985. Working Paper 2. p. 5. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED287744.pdf>

⁷⁷ שם, עמוד 168.

⁷⁸ Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. *History of the American Economy, Twelfth Edition. International: South-Western cengage learning*, 2014. p. 483. [file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

דרישות אלו נענו בשלילה משום שאותן יחידות הרגישו מחויבות לפעול על פי חוקי הצבא והמדיניות שהוכתבה להן.

לפני שנכנסה ארצות הברית למלחמה, בתחילת 1941 החליטו מנהיגים אפרו-אמריקאים משיקגו לפעול כדי להפוך את הצבא למקום שוויוני יותר לאפרו-אמריקאים. הם הציעו לצעוד בווישינגטון מול הבית הלבן בדרישה לשוויון הזדמנויות בצבא ובמפעלים שהוקמו למטרת המלחמה. המנהיגים קראו להפגנת ענק בתאריך ה-1.7.1941. קריאותיהם ודרכי הפרסום שלהם עבדו. האירוע התפרסם בצורה משמעותית, ההערכות היו שלהפגנה יגיעו כ-100,000 אנשים. ראנדולף, אחד המארגנים של המחאה, שלח מכתבים לנשיא רוזוולט וביקש ממנו שיגיב למחאה. רוזוולט, שפחד שהפגנת ענק כזו יכולה לערער את המורל של ארצות הברית לפני כניסה עתידית למלחמה הסכים לשוחח עם ראנדולף. שבוע לפני שההפגנה הייתה אמורה להיערך חתם הנשיא רוזוולט על צו הנשיא מספר 8802 והקים את הוועדה לנהלי תעסוקה הוגנים. בעקבות התפתחויות אלה בוטלה הצעדה המתוכננת. לוועדה שקמה הייתה הסמכות לחקור ולמנוע באופן פעיל את האפליה שהייתה במפעלים ובמוסדות ציבוריים. בפועל לוועדה הייתה השפעה מצומצמת מאוד על תעשיית ההגנה, הצבא נשאר מופרד באופן מסוים וכפי שנכתב בפסקה הראשונה, נשים אפרו-אמריקאיות עדיין הופלו.⁷⁹

דוגמה נוספת שמראה את חוסר הצדק שהיה בצבא מתארת בסיס צבאי בעיר דה-מוין (Des Moines). בבסיס הייתה עורכת דין אפרו-אמריקאית, שתפקידה היה לשוחח עם כלל השוטרות האפרו-אמריקאיות בבסיס, ולוודא שהן לא מרגישות אפליה או גזענות שמופנית כלפיהן. היא מספרת שלא הייתה אף שוטרת שאמרה שהיא מרגישה יחס מיוחד או שונה מהיחס שמקבלות שאר הבנות⁸⁰. ועדיין, מספר רב של יחידות בצבא, שלחו מכתבים והתלוננו על הפרדה המסוימת שעדיין הייתה: שעות בריכה מופרדות ללבנים ושחורים, ישיבה בשולחנות מופרדים בחדר האוכל, וצריפים מופרדים. אותן יחידות רצו את החופש להחליט בעצמן מה מתאים להן כדי לבטל כמה שיותר מהגזענות הממסדית הזו, אך הצבא הוא גוף אחד והוא לא יכול לתת חופש לכל יחידה לפעול באופן עצמאי. למרות קשיים אלו, התלונות השפיעו על מקבלי ההחלטות משום שבסוף שנת 1942 הפכו מגורי הקצינים ללא מופרדים⁸¹.

סיכום הפרק ומסקנות

במהלך מלחמת העולם השנייה נשים בארה"ב הצטרפו בשיעור גבוה לשוק העבודה, בעיקר במפעלי ייצור, עקב הצורך בכוח עבודה בעקבות גיוס הגברים לצבא. נשים לבנות פנו לעבודות

---

⁷⁹ Milkis S, Rader K (2023). The March on Washington Movement, the Fair Employment Practices Committee, and the Long Quest for Racial Justice. *Studies in American Political Development*, pp. 1–23. <https://doi.org/10.1017/S0898588X23000044>

⁸⁰ שם עמוד 590.

⁸¹ Treadwell, E. Mattie. *The Women's Army Corps*. Washington, D.C.: government printing office, 1954. page 589. https://history.army.mil/html/books/011/11-8/CMH_Pub_11-8.pdf

משרדיות, בעוד שנשים אפרו-אמריקאיות נתקלו באפליה, שהביאה לכך שמרביתן עבדו בעבודות פיזיות עם תנאים קשים. התעמולה הממשלתית קראה לנשים לצאת לעבודה, אך עבור נשים אפרו-אמריקאיות המניעים היו שונים – הן ראו בכך הזדמנות לשיפור תנאי חייהן, ולא רק כתרומה למאמץ המלחמתי. גם בשירות הצבאי, נשים אפרו-אמריקאיות היו תחת אפליה, ולא יכלו לשרת במשרות שבהן יכלו לשרת נשים לבנות.

חשיבותו של הפרק, היא בהצגת תחומי העיסוק של הנשים במהלך המלחמה, ובהצגת ההבדלים, בזכויות, באפשרויות ובשכר שבין נשים אפרו-אמריקאיות לנשים לבנות. ניתן לראות בהסתמך על הנתונים המוצגים, שהמלחמה אכן ייצרה אפשרויות תעסוקה חדשות לנשים אפרו-אמריקאיות. אך האם הזדמנויות אלו הובילו לשינוי בתנאים שנשים אפרו-אמריקאיות קיבלו?

פרק 4: מעמדן הכלכלי של הנשים האפרו-אמריקאיות בשוק העבודה אחרי המלחמה

בפרק הזה אבדוק אם התרחש שינוי במצבן הכלכלי של נשים אפרו-אמריקאיות אחרי מלחמת העולם השנייה ובהשפעתה או שמא מצבן חזר להיות בדיוק כפי שהיה לפני המלחמה.

מיד בסיום המלחמה: שנות ה-50

ישנה מחלוקת בין היסטוריונים וחוקרים רבים, לסיבות לעליה בכוח העבודה של נשים לאחר המלחמה. חלקם סוברים שהכניסה לשוק העבודה בזמן המלחמה היא זו שהייתה בעלת השפעה דומיננטית על העלייה בכוח העבודה של נשים לאחר המלחמה⁸². אך קיימת דעה נוספת הטוענת שלכניסה של נשים לשוק העבודה בזמן המלחמה, הייתה השפעה קצרת טווח שהביאה לשינוי רק לתקופת המלחמה⁸³. להלן נרחיב על שתי הדעות האלו.

מרתה ביילי ווויליאם קולינס⁸⁴ מחזיקים בעמדה לפיה, ההזדמנויות שניתנו לנשים אפרו-אמריקאיות להצטרף לשוק העבודה ולעסוק בעבודות בחוץ, השפיעו ותרמו להכנסה הכללית שלהן גם שנים אחרי המלחמה. הם מוסיפים שבשנות ה-50 נשים אפרו-אמריקאיות לא חזרו לעבודתן הקודמת בבתי משפחות לבנות, והפערים בשכר בין נשים לבנות לנשים אפרו-אמריקאיות, שבעבר היו משמעותיים מאוד, לא התרחבו בחזרה⁸⁵.

בניגוד לטיעונים של מרתה ביילי ווויליאם קולינס, יש היסטוריונים הטוענים ששינויים יסודיים בשוק העבודה שהתחוללו אחרי שנות ה-50 היו הרבה יותר משמעותיים לכניסה של נשים לשוק העבודה מאשר שינויי העמדות שקרו בזמן מלחמת העולם השנייה. לדעתה של ההיסטוריונית קלאודיה גולדין, המלחמה בעצם העלתה משמעותית את השכר הממוצע באופן כללי ובמיוחד של נשים ושל אנשים שהרוויחו בעבר שכר נמוך. היא מסבירה שבמהלך המלחמה הנורמות שהיו נהוגות בחברה, השתנו ונוצרה הבנה שגברים מסוגלות לעבוד בעבודות שבעבר נשלטו בידיהם של גברים. כאמור, שינוי נוסף שהיא מצביעה עליו הוא שבמהלך המלחמה הורדו "מחסומים חברתיים" שהגבילו את חופש העיסוק של נשים נשואות.

---

⁸² The Wage Gains of African-American Women in the 1940s Martha J. Bailey and William J. Collins NBER Working Paper No. 10621 June 2004, Revised September 2006. p. 3.
https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10621/w10621.pdf

⁸³ Goldin C. *The Role of World War II in the Rise of Women's Employment*. American Economic Review. September : 1991. p. 741.

⁸⁴ The Wage Gains of African-American Women in the 1940s Martha J. Bailey and William J. Collins NBER Working Paper No. 10621 June 2004, Revised September 2006. p. 3.
https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10621/w10621.pdf

⁸⁵ שם, עמוד 2.

נתון שמצביע על כך הוא שבסוף שנות ה-40 היה הרבה יותר נפוץ למצוא נשים נשואות או באופן כללי נשים מבוגרות יותר בשוק העבודה⁸⁶ (ניתן לראות נספחים 5,6).

טענה נוספת של גולדין היא שהדעה הרווחת בקרב היסטוריונים לגבי חשיבות מלחמת העולם השנייה בשינוי חייהן של נשים אפרו-אמריקאיות, מוטעית⁸⁷. היא מסבירה שבעצם מרבית מן העבודות שבהן עסקו נשים בזמן מלחמת העולם השנייה, כמו למשל עבודות המזוהות עם "Rosie The Riveter" (למשל מכונאיות או שיפוצניקיות) נלקחו מהן מיד בתומה. היא טוענת שהכניסה הרחבה של נשים לשוק העבודה בזמן המלחמה הובילה את החברה למחשבה שבקרוב יבוא שינוי ושהחיים כפי שהכירו אותם עד היום יראו אחרת, אך זה לא קרה. גולדין מוסיפה שמרבית הנשים שהצטרפו לעבודה במלחמה, חזרו בחזרה הביתה עם סיומה מכמה סיבות. ראשית, מרבית מהתפקידים הצבאיים (לדוגמה: שיפוצניקיות, ומכונאיות צבאיות) שהוצעו לנשים עם תחילת המלחמה, נלקחו מהן לאחריה, כאשר הגברים שהיו בבעלות התפקיד לפני המלחמה רצו אותו בחזרה⁸⁸. תהליך זה התרחש לא רק בצבא אלא גם בעבודות במפעלים, במשרדים ובמקומות ציבוריים.

נתון נוסף שמציגה גולדין הוא ש-34% מכלל הנשים הנשואות שהועסקו לפני המלחמה, יצאו משוק העבודה לאחר סיום המלחמה. היא מסבירה שנשים שלא היו נשואות לפני הכניסה של ארצות הברית למלחמה התחתנו לאחר מכן, ואלה שהיו נשואות נכנסו להיריון אולי על מנת לקבל דחיית גיוס לבעליהן. מהנתונים עולה כי בין השנים 1942-1943 התרחשה תופעת ה-"baby boom" (תופעה שבה תינוקות רבים נולדו שנה לאחר שהגברים יצאו למלחמה⁸⁹). הלידה משאירה את האישה בבית לתקופה מסוימת, שבה היא יוצאת משוק העבודה. בנתונים שאציג בהמשך, אנסה להראות שגולדין טעתה ושכן יש קשר סיבתי בין מלחמת העולם השנייה לבין אחוזי הנשים האפרו-אמריקאיות בשוק העבודה לאחר המלחמה.

רוז אבן במחקרה, מסכימה עם טענתה של גולדין לגבי יציאת נשים משוק העבודה לאחר המלחמה. אולם לטענתה, הירידה החדה באחוז הנשים המועסקות היא תוצאה של ירידה בייצור במפעלים שייצרו מוצרים לטובת המלחמה. בנוסף, לא רק שהייצור פחת, אלא גם מפעלים העדיפו לקחת בחזרה את העובדים הגברים שחזרו מהמלחמה על פני להמשיך

---

⁸⁶ Goldin C. [The Role of World War II in the Rise of Women's Employment](#). American Economic Review. September : 1991. p. 743.

⁸⁷ Goldin, C., & Margo, R. A.. The Great Compression: The Wage Structure in the United States at Mid- Century. *The Quarterly Journal of Economics*, 107(1) 1992. pp. 1–34. <https://doi.org/10.2307/2118322>

⁸⁸ Goldin C. [The Role of World War II in the Rise of Women's Employment](#). American Economic Review. September: 1991 p. 743.

⁸⁹ Doepke, M., Hazan, M., & Maoz, Y. D. The baby boom and World War II: A macroeconomic analysis. *The Review of Economic Studies*, 82(3), 2015. p. 1. https://en-econ.tau.ac.il/sites/economy_en.tau.ac.il/files/media_server/Economics/foerder/papers/8-2014.pdf

להעסיק את הנשים, וכך קטנו מספר ההזדמנויות לנשים להישאר בעבודה⁹⁰. רוז אבן מראה במחקריה שישנה ירידה במספר הנשים המועסקות, במקביל לחזרת הגברים הלוחמים מהמלחמה, שנכנסו בעצמם לשוק העבודה⁹¹. אם כך, עם סיום המלחמה נשים רבות נדחקו חזרה לתפקידים המסורתיים שלהם בבית. הדבר חשף את הצביעות של המסרים והתעמולה שהפעילה הממשלה כלפי האזרחים. מאמרה של האני, מדגיש כיצד מלחמת העולם השנייה שינתה את התפקידים המגדריים רק באופן זמני, אך גם כיצד היא שימשה כלי לשימור הפטריארכיה והמעמדות החברתיים הקיימים⁹² ובכך תומך בטענותיהם של גולדין ורוז אבן. בניגוד למה שטוענות שתיהן, בין השנים 1940 ל-1960, שיעור ההשתתפות של נשים לבנות בכוח העבודה עלה עלייה של כ-13%⁹³. במהלך תקופה זו, היו התפתחויות שונות בתעסוקת נשים לבנות בהשוואה לתעסוקת נשים אפרו-אמריקאיות. נשים לבנות כמעט הכפילו את חלקן בתפקידי פקידות ומכירות משום שתפקידים אלו נחשבו לנקיים ובטוחים יחסית. כזכור החברה באותה תקופה לא ראתה בעין יפה יציאתן של נשים לשוק העבודה, בעיקר לא נשים נשואות שהיו אמורות להישאר בתפקידי ניהול הבית. אולם בשל ההכרח שייצרה המלחמה, נשים יצאו לעבודה. עבודות "נקיות" יחסית כמו תפקידים אלו התקבלו באופן חיובי יותר. לעומת זאת, רק אחוז קטן מהנשים השחורות עבדו בתפקידי פקידות או מכירות באותה תקופה. סקרים שנערכו על ידי לשכת הנשים בשנת 1940 מצאו אפליה נרחבת נגד נשים שחורות בגיוס לעבודה בתפקידי פקידות⁹⁴.

אחד היתרונות המשמעותיים של עבודה מחוץ לבית, בשוק העבודה לעומת עבודה בבית, היא שהעובדות קיבלו ביטוח לאומי, ואפשרויות ליצור התאגדות, ולמעשה לשמור על הזכויות הקיימים בעבודה מסודרת. כאשר הן עבדו בבית הן היו תחת פיקוח של בעלי הבית באופן תמידי, והם אלו שקבעו את סדר היום, שעות העבודה, והשכר, ימי מנוחה אם בכלל היו, ואופי העבודה. זוהי עבודה שאין בה יציבות, אין בה קביעות ואין בה בטחון.

---

⁹⁰ Rose, E. K. The Rise and Fall of Female Labor Force Participation During World War II in the United States. *The Journal of Economic History*, 2018. 78(3), 673–711. p. 4.
<https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/66C7D7FD7F6424DF40625E913DDC788F/S0022050718000323a.pdf/the-rise-and-fall-of-female-labor-force-participation-during-world-war-ii-in-the-united-states.pdf>

⁹¹ חשוב לדעת שהיא לא מפרידה בין נשים לבנות לנשים אפרו-אמריקאיות.

⁹² Honey, M. The Working-Class Woman and Recruitment Propaganda during World War II: Class Differences in the Portrayal of War Work. 1983. *Signs*, 8(4), 672–687.
<http://www.jstor.org/stable/3173689>

⁹³ Racial Differences in American Women's Labor Market Outcomes: A Long-Run View
William J. Collins and Michael Q. Moody. NBER Working Paper No. 23397 May 2017. p. 7.
https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23397/w23397.pdf

⁹⁴ שם, עמוד 7.

ההיסטוריה של אפליה על רקע מגדרי מטילה צל על שוק העבודה עד היום, והיא אחד ההסברים להבדלים במגמות השונות של שחורים לעומת לבנים במסגרות העבודה השונות.⁹⁵ גם במקרים שבהם מסתיימת האפליה הממסדית, השפעותיה נשארות ומשפיעות באופן נסתר על אותן קבוצות באוכלוסייה בעתיד.

במחקרים שהשוו את השכר של אפרו-אמריקאים ולבנים, התייחסו למאפיינים כגון, השכלה גבוהה, מצב משפחתי, מיקום גיאוגרפי, וניסיון בשוק העבודה. אולם ניל וג'ונסון⁹⁶, טוענים שזו טעות להתייחס באופן מוחלט למאפיינים אלו משום שבמקרים רבים לעובדים אפרו-אמריקאים לא הייתה אפשרות בחירה. למשל משום שמאפיינים אלו נסמכים על החלטות של עובדים, אולם בהרבה מקרים לא הייתה לאפרו-אמריקאים אפשרות בחירה בנוגע לחינוך או למקום המגורים כתוצאה מאפליה, דבר שגרם לתוצאות מוטעות במחקרים. בנוסף חשוב להתייחס לכך שלאחר סיום הלימודים בתיכון, שחורים ולבנים לא יצאו עם אותו ניסיון או כישרון, אך בדיקת מספר שנות הלימוד בבית הספר, שימשה במחקרים רבים כמאפיין לבדיקת כשירותם של העובדים. זו טעות גדולה לפי ניל וג'ונסון להתייחס למספר זה של שנות הלימוד כמדד לכשירות, ראשית מפני שבבתי ספר המיועדים לשחורים, התלמידים קיבלו חינוך ברמה ובאיכות נמוכים יותר, מאלה שקיבלו תלמידים בבתי ספר ללבנים. שנית מספר ההזדמנויות שקיבלו תלמידים שחורים במוסדות החינוך היו קטנות מאלו שזכו להם תלמידים לבנים. כתוצאה מהנתונים שהוצגו לעיל, לא ניתן להעריך את כשירותו של עובד רק על סמך מספר שנות הלימודים שלו ויש להתייחס לפרמטרים נוספים. התייחסות רק למדד של שנות הלימוד, יוצר בלבול בין שני סוגים של מכשולים. הראשון הוא המחסום של ילדים שחורים לקבל חינוך וכישורים באיכות גבוהה. והשני הוא המכשול של מבוגרים שחורים בכניסה לשוק העבודה. חשוב להבדיל בין שני המחסומים האלו כדי להבין את האפליה שקיימת⁹⁷. שני המחסומים היו כרוכים זה בזה. ניל וג'ונסון מציעים שרק כשהחינוך ישתנה ויתעצב מחדש לפי ערכים שוויוניים, תיפתר גם בעיית התעסוקה של שחורים.

לפי הנתונים מתוך מחלקת הנשים של משרד העבודה בארצות הברית⁹⁸ ניתן לראות הוכחות מוצקות לכך שהיו שינויים בתנאים, בשכר, ובאחוזי העסקת הנשים האפרו-אמריקאיות בשוק העבודה בשנת 1960 בהשוואה לעשור שקדם לו (ניתן לראות נספח 7). ראשית, נמדדה עלייה

---

⁹⁵ Neal, D. A., & Johnson, W. R. (1996). The role of premarket factors in Black-White wage differences. *Journal of Political Economy*, 104(5), 869-895. <https://doi.org/10.1086/262049>

⁹⁶ שם.

⁹⁷ שם, עמודים 869-895.

⁹⁸ Peterson, E. (Director). *Bulletin 287*. U.S. Department of Labor, Women's Bureau. United States Government Printing Office. 1963. https://fraser.stlouisfed.org/files/docs/publications/women/b0287_dolwb_1964.pdf

של 31% בהעסקת נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה. זוהי עליה משמעותית, אולם היא עדיין קטנה ביחס לעלייה של 34% שנמדדה ביחס להעסקת כלל הנשים בארה"ב. נתון נוסף בו נראו שינויים חיוביים קשור בהשכלת נשים אפרו-אמריקאיות. אחוז הנשים שאינן לבנות (אחוז הנשים האפרו-אמריקאיות היוו כ- 93% מכלל הנשים שאינן לבנות וצריך לקחת את זה בחשבון כאשר מתייחסים לנתונים על בסיס הגדרה) וסיימו שמונה שנות לימוד עלה מ- 14% בשנת 1950 לכ- 23% בשנת 1960. כחלק מהעלייה במספר שנות הלימוד להן זכו נשים אפרו-אמריקאיות, נרשמה עלייה משמעותית במגוון המקצועות בהן הן עבדו (ניתן לראות נספח 8). למשל בעבודות כמו: שירותים מקצועיים ושירותי בריאות, מנהל ציבורי, בנקאות, שיווק וייצור. במקצועות הללו בשנת 1940 עבדו **פחות מחמישית** מכלל הנשים אפרו-אמריקאיות, ובשנת 1960 **יותר משליש**⁹⁹.

נמצא קשר ישיר בין המיקום הגיאוגרפי, לשכר ולתחום העבודה בו הנשים האפרו-אמריקאיות עסקו¹⁰⁰. לאחר מלחמת העולם השנייה הייתה הגירה של אפרו-אמריקאים צפונה ומזרחה דבר שהשפיע מאוד על אחוזי הנשים בשוק העבודה במדינות הדרומיות¹⁰¹: אלבמה, ארקנסו, קנטקי, מיסיסיפי, דרום קרוליינה ומערב וירג'יניה. ההגירה ממדינות הדרום צפונה (למשל למדינות מחוז קולומביה, פלורידה, ניו יורק, קונטיקט, דלאוור, מסצ'וסטס, ניו ג'רזי ונבאדה), הייתה תופעה שכיחה יותר בקרב נשים אפרו-אמריקאיות, בהשוואה לנשים לבנות. כתוצאה מכך, מספר הנשים האפרו-אמריקאיות במדינות הדרום ירד. ולכן העלייה באחוזי ההעסקה בקרב נשים אלו בהשוואה לנשים הלבנות הייתה מתונה יותר במדינות הדרום. במדינות הדרום שמהן היגרו, נמדדה עלייה של כ- 15% בהעסקת נשים אפרו-אמריקאיות בין השנים 1940-1960 לעומת זאת, בשאר מדינות ארצות הברית באותן שנים, נמדדה עלייה של 53% בהעסקתן של הנשים האפרו-אמריקאיות¹⁰².

תחומי התעסוקה המרכזיים בהם הועסקו נשים אפרו-אמריקאיות בשנת 1960 היו שונים בדרום מאשר בשאר האזורים במדינה. השינויים האלו נבעו מכמה סיבות, אחת מהן היא משום שהמקומות הגיאוגרפיים של סוגי התעשייה השתנו וכך גם מיקומן הגיאוגרפי של הנשים האפרו-אמריקאיות. בנוסף בדרום היו נוהלי גיוס עובדים אחרים מבשאר האזורים, והיה צורך של נשים אפרו-אמריקאיות בכישורים חינוכיים נוספים לסוגי עבודה מסוימים¹⁰³. בדרום חלק גדול של נשים אפרו-אמריקאיות עבדו בעיקר בשישה סוגי תעשייה: בתים פרטיים, סחר קמעונאי, חינוך, חקלאות, שירותי בריאות ורפואה, ויבוא. בשאר האזורים בארצות הברית, אחוז הנשים שעבדו בעבודות בבתים פרטיים, חינוך וחקלאות היו הרבה יותר נמוכים ולעומת זאת אחוזי ההעסקה בתחומים של יבוא, ושירותי בריאות ורפואה היו הרבה יותר

⁹⁹ שם, עמוד 19.

¹⁰⁰ שם, עמוד 24.

¹⁰¹ שם, עמוד 24.

¹⁰² שם, עמוד 8.

¹⁰³ שם, עמוד 19.

גבוהים. באופן כללי הפיזור של נשים אפרו-אמריקאיות בין התעשיות היה הרבה יותר מגוון במדינות הצפוניות, והצפון-מזרחיות לעומת במדינות הדרומיות¹⁰⁴.

כתוצאה מהשינויים שהצגתי בפסקאות הקודמות, ניתן להבחין בעלייה בשכר הממוצע ובחציון של נשים אפרו-אמריקאיות. באופן כללי החציון לנשים אפרו-אמריקאיות עלה מ-\$703 בשנת 1950 ל-\$905 בשנת 1960, כלומר נמדדה עלייה של 29%. ניתן לראות הבדלים בחציון לא רק לאורך השנים אלא גם על בסיס פיזור גיאוגרפי: במדינות צפון-מזרח (ניו יורק, מחוז קולומביה, מסצ'וסטס, אילינוי) החציון בשנת 1960 היה בממוצע \$1,796, לעומת זאת במדינות דרום מזרח (צפון קרוליינה, ארקנסה, ומיסיסיפי) החציון הממוצע היה \$602.

סיפורה של קתרין קולמן גובל ג'ונסון¹⁰⁵, מציג בצורה טובה את הנתונים מהפסקות הקודמות. קתרין נולדה בשנת 1918 במערב וירג'יניה. היא הייתה תלמידה מצטיינת, וכבר בגיל עשר עלתה לתיכון. בית הספר המיועד לשחורים שהיה קרוב לביתה היה ברמה נמוכה, והיא נאלצה לעבור עם משפחתה לעיר אחרת כדי לקבל חינוך ברמה גבוהה כפי שביקשו הוריה להעניק לה. היא סיימה את לימודיה בתיכון בגיל 13, והלכה ללמוד צרפתית ומתמטיקה במכללה לשחורים במערב וירג'יניה. את לימודי המכללה סיימה כבר בגיל 18, ומיד החלה לעבוד בתור מורה. במהלך השנים המשיכה גם בגידול ילדים וניהול בית ומשפחה וגם בעבודה מחוץ לבית, כמורה. בשנת 1951, היא שמעה ש-NACA (The National Advisory Committee for Aeronautics) מחפשים נשים עם רקע במתמטיקה (שנקראו "מחשבים") לצורך חישוב חישובים מתמטיים למהנדסים הגברים שבצוות. למרות שב-NACA הייתה הפרדה על רקע גזעי, לפי חוקי הממשלה היה איסור על אפליה בקבלה לעבודה ולכן היו אזורים מופרדים ל"מחשבים" עם צבע עור בהיר ו"מחשבים" עם צבע עור כהה. שנה לאחר ששמעה על המקום והגישה מועמדות, החלה את עבודתה שם. היא מספרת שהיא הייתה המומה, מכך שיש חדר שלם של נשים שחורות מקצועיות, שלכל אחת יש שולחן וציוד משרדי משלה, ובניגוד מוחלט הנשים השחורות עדיין היו צריכות לעבור בניין וללכת דרך ארוכה רק כדי להגיע לשירותים שמיועדים לשחורים. כמה ימים לאחר שהתחילה את עבודתה במקום החדש, נכנס מהנדס וביקש עזרה בבדיקת התרגיל שפטר, במהרה הפנו אותו לקתרין שנחשבה לאישה חכמה ואינטליגנטית בצורה יוצאת דופן והיא הראתה לו את הטעות שעשה. תוך זמן קצר, הבינו המהנדסים עד כמה ג'ונסון חדה וחכמה ויכולה להועיל לצוות, ולכן שמרו עליה שם ולא הסכימו לוותר עליה לצוותים אחרים. לאחר ש-NACA הפך ל-NASA נוצרה משימה חדשה, להצליח להביא אמריקאים לחלל. ג'ונסון עבדה ימים ולילות, והשקיעה מאמצים אדירים על מנת לחשב את המסלול המדויק כדי לשגר חללית שתסתובב סביב כדור הארץ בצורה בטוחה. בשנת

---

¹⁰⁴ שם, עמוד 19.

¹⁰⁵ מתוך אתר נאסא. <https://www.nasa.gov/langley/history/>

1962 בחור בשם ג'ון גלן הקיף את כדור הארץ שלוש פעמים ונחת בחזרה בכדור הארץ בשלום, וחלק גדו מההצלחה של התוכנית היא בזכות החישובים שעשתה קת'רין ג'ונסון. סיפורה של קת'רין ג'ונסון הוא סיפור מפורסם אחד מתוך מקרים רבים אחרים, שאולי לא נדע עליהם. הוא מעיד על הנחישות המדהימה של קת'רין ג'ונסון, על המוטיבציה שלה להצליח למרות הקשיים שנתקלה בהם כאישה שחורה. הסיפור שלה מרמז גם על שינויים בחברה האמריקאית שאפשרו להצלחתה של ג'ונסון להתפרסם.

התנועה למען זכויות אפרו-אמריקאים והתנועה לזכויות הנשים בשנות ה-60

פעילותן של התנועות למען זכויות אפרו-אמריקאים ולמען זכויות הנשים התרחבו מאוד במהלך שנות ה-60. אולם פעולותיהן מבוססת על החוקים שנחקקו בחוקה למעלה ממאה שנים קודם לכן, ושלמרות שהיו אמורים להוביל למצב של שוויון, בפועל נשארה אפליה. שלושת התיקונים המשמעותיים לצמצום האפליה הם התיקון ה-13, התיקון ה-14 והתיקון ה-15. התיקון ה-13 שחוקק לאחר סיום מלחמת האזרחים בשנת 1865, ביטל באופן משפטי את העבדות. התיקון ה-14 שהוכנס לחוקה האמריקאית בשנת 1868 הגדיר שכל אדם שנולד בארצות הברית הינו אזרח. והתיקון ה-15 שאושר בשנת 1870 אסר על אפליה על רקע גזעי במתן זכות בחירה. על פניו נראה כי החוקים האלו מהווים בסיס לשוויון של כלל אזרחי ארצות הברית גברים, נשים, לבנים ואפרו-אמריקאים. אולם בפועל, פרצות בחוק או אופן הניסוח, גרמו לכך שהאפליה תשמר. למשל בכך שבית המשפט קבע שתיקונים 14 ו-15 חלים אך ורק על גברים¹⁰⁶. במהלך מלחמת העולם השנייה השתנו נורמות חברתיות, שהשפיעו על היחסים בין המינים, כמו גם על היחסים בין אפרו-אמריקאים ללבנים: נשים רווקות ונשואות השתלבו בשוק העבודה, נשים לבנות ואפרו-אמריקאיות גויסו לצבא ופערי השכר בין הגזעים הצטמצמו. גם במהלך שנות המלחמה התנהל מאבק של אפרו אמריקאים על שוויון ועל כבוד, למשל, כפי שהוזכר בפרק 3, התארגנה צעדת מחאה שתוכננה להתקיים בושינגטון במטרה לקרוא לשוויון בצבא¹⁰⁷. התפתחויות אלו, היוו תשתית להרחבת פעילותן של התנועות למען זכויות האזרח ולמען זכויות הנשים במהלך שנות ה-60, ובמטרה להרחיב עוד יותר את ההישגים שנוצרו בתחומים אלה בעקבות המלחמה. במהלך מלחמת העולם השנייה, נלחמה ארצות הברית ביבשת אירופה נגד הציר הנאצי, למען ערכי הצדק והחירות. אולם האזרחים האפרו-אמריקאים שחיו בארצות הברית הרגישו שהמדינה לא נלחמת בשבילם לקידום ערכים אלו. על רקע תחושות אלו גברה פעילותם של לוחמי הצדק, בתנועות השונות לזכויות האזרח¹⁰⁸.

---

¹⁰⁶ שם, עמוד 386.

¹⁰⁷ Aiken, J. R., Salmon, E. D., & Hanges, P. J. The origins and legacy of the Civil Rights Act of 1964. *Journal of Business and Psychology*, 28, 2013. p. 385.

¹⁰⁸ שם, עמוד 385.

"התנועה לזכויות הנשים" החלה לפעול כבר בסוף המאה ה-19, אבל השינוי המשמעותי בפעילותה התגבר במהלך מלחמת העולם השנייה כאשר נשים הורשו בפעם הראשונה להצטרף לצבא. בשנת 1920 התקבל תיקון מספר 19 לחוקה האמריקאית, בו נשים קיבלו את זכות ההצבעה. בעקבות שינוי זה התפשט הרעיון של התנועה לזכויות הנשים. ובכל זאת, כאמור, לאחר המלחמה הדעה הרווחת הייתה שנשים צריכות לחזור בחזרה לתפקידן בבית ושעליהן לפנות את מקומות העבודה לגברים, שחזרו מהמלחמה. לחץ חברתי אפשר לתנועת הנשים להשיג את מטרתה לקבל זכות ההצבעה לנשים עד לשנת 1920. למרבה הצער, התנועה התקשתה להביא הישגים נוספים בתחום זכויות נשים בעבודה ובהרחבת חוקים שיתמודדו עם שוויון מגדרי במקום העבודה¹⁰⁹. ב-1966, התכנסה הוועידה הלאומית השלישית של הוועדה למעמד האישה, אולם נאסר על הנשים לקחת חלק פעיל בוועידה. לאחריה, החליטו מספר נציגות להקים ארגון חדש בשם "הארגון הלאומי לנשים" (National Organization for Women), שפעל בנחרצות לקידום זכויות נשים בתחומים שונים. אחת המחאות הייתה נגד פרסומות מגדריות למוצרים. שנתיים לאחר מחאת הארגון, חוקק חוק שאוסר על שיווק באמצעות פרסומות שמנצלות סטריאוטיפים מגדריים¹¹⁰.

תנועה זו התמודדה עם האשמות שטענו כי הנושאים שבהם עסקה פחות חשובים מאלה של התנועה לזכויות האזרח של האפרו-אמריקאים. עם זאת, "הארגון הלאומי לנשים" אכן פעל לקידום זכויות נשים דרך פעולות משפטיות ולחץ על סוכנויות ממשלתיות, דבר שהיה לו השפעה על נשים מכל הגזעים. ניכר כי גם ל"ארגון הלאומי לנשים" וגם ל"תנועה לזכויות האדם" הייתה השפעה על צמצום הפערים החברתיים במקומות עבודה ציבוריים וממשלתיים¹¹¹.

סיכום הפרק

הפרק בוחן את השפעת מלחמת העולם השנייה על מצבן הכלכלי של נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה והשפעותיה לאורך השנים. במהלך המלחמה, נשים רבות, כולל אפרו-אמריקאיות, הצטרפו לשוק העבודה, אך עם סיום המלחמה, רבות מהן חזרו לתפקידים המסורתיים בבית. היסטוריונים חלוקים בדעותיהם בנוגע להשפעת המלחמה על עתידן של נשים בשוק העבודה; חלקם סבורים שההזדמנויות שנוצרו נמשכו גם לאחר המלחמה, במיוחד עבור נשים אפרו-אמריקאיות, בעוד אחרים טוענים כי השפעתה הייתה זמנית. נשים לבנות רבות עזבו את עבודותיהן וחזרו לבית לאחר שהגברים חזרו מהמלחמה, אך נשים אפרו-

---

¹⁰⁹ Aiken, J. R., Salmon, E. D., & Hanges, P. J. The origins and legacy of the Civil Rights Act of 1964. *Journal of Business and Psychology*, 28, 2013. p. 388.

[file:///C:/Users/olswa/Downloads/AikenJ.R.SalmonE.D.HangesP.J.2013.%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/AikenJ.R.SalmonE.D.HangesP.J.2013.%20(1).pdf)

¹¹⁰ שם עמוד 392.

¹¹¹ שם עמוד 394.

אמריקאיות, גם לאור הגירה למדינות הצפון, נשארו משולבות בשוק העבודה. בתחילת שנות ה-60, חלה עלייה בהשתתפות נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה, במיוחד בתחומים מקצועיים כמו בריאות, שירותים ציבוריים ושיווק. למרות השיפור במעמדן, נשים אלו המשיכו להתמודד עם אפליה גזעית בשוק העבודה, והשפעתה נמשכה גם לאחר סיום האפליה הממסדית. בשנים אלו התעצמה פעילותם של ארגוני זכויות אזרח וזכויות נשים והוקם "הארגון הלאומי לנשים" שפעל נמרצות להטבת זכויותיהן של נשים.

סיכום

העבודה בחנה את מצבן הכלכלי של הנשים האפרו-אמריקאיות בארצות הברית בין השנים 1920–1965, תוך התמקדות בתקופות מפתח בהיסטוריה האמריקאית, כמו המשבר הכלכלי הגדול, מלחמת העולם השנייה, ושנות השיקום שלאחריה.

הממצאים המרכזיים מראים כי התקופות הללו הביאו לשינויים משמעותיים במעמדן הכלכלי של נשים אפרו-אמריקאיות. המשבר הכלכלי הגדול הדגיש את הפערים המגדריים והגזעיים, כשנשים אפרו-אמריקאיות סבלו מרמות גבוהות יותר של אבטלה ואפליה תעסוקתית בהשוואה לנשים לבנות. עם זאת, מלחמת העולם השנייה היוותה נקודת מפנה, כאשר הדרישה הגוברת לכוח עבודה פתחה עבורן הזדמנויות תעסוקתיות חדשות, במיוחד במפעלים ובתעשיות ייצור. לאחר המלחמה, בעוד שחלק מהמגמות החיוביות המשיכו, כמו עלייה באחוזי ההשכלה ושיפור השכר, אפליה גזעית ומגדרית עדיין הגבילה את יכולתן של נשים אפרו-אמריקאיות להתקדם בתעסוקה ובחברה. העלייה באחוזי התעסוקה של נשים בכלל, ובפרט של נשים אפרו-אמריקאיות, שיקפה שינוי הדרגתי בערכים החברתיים ובשוק העבודה, אך הפערים בין הקבוצות נותרו משמעותיים. לפי המאמרים והספרים שקראתי, המסקנה שלי היא שהמלחמה עזרה לנשים להבין שיש להן מקום בשוק העבודה, ושהן מסוגלות לעסוק במקצועות "גבריים". כלומר, המלחמה הובילה לשינויים חברתיים אשר השפיעו רבות על הישגותן של נשים אפרו-אמריקאיות בשוק העבודה.

בנוסף, בחסות המלחמה תנועות וארגונים חברתיים כמו "התנועה לזכויות האדם" ו"הארגון הלאומי לנשים" הצליחו להעצים את פעילותן, ורעיונותיהם אף התרחבו בשנים שבאו בעקבותיה.

תרומתה של העבודה היא באבחון היסטורי של המורכבויות של שוק העבודה והגורמים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים שהשפיעו על נשים אפרו-אמריקאיות לאורך התקופה הנדונה. העבודה מצביעה על כך שלמרות השיפורים הכלכליים, האפליה המערכתית המשיכה לעכב את התקדמותן.

החשיבות לעתיד המחקר היא בהמשך בחינת הקשר בין אפליה מבנית לשוק העבודה, תוך דגש על מדיניות ציבורית ושינויים חברתיים. המחקר מדגיש את הצורך בבחינת שורשי האפליה והשפעתם ארוכת הטווח, במטרה ללמוד כיצד להתגבר עליהם כיום.

ביבליוגרפיה

מקור ראשוני

King, M.L., Jr. *I have a dream*. The Avalon Project. August 28, 1963.
https://avalon.law.yale.edu/20th_century/mlk01.asp

The Daily Mirror headline: "Wall Street Crash May Lower Britain's Bank Rate". 26th October 1929.

"*Wall St. Lays An Egg*". 1929. [Photograph] Retrieved from the Library of Congress,
<https://www.loc.gov/item/2003653824/>.

פריים

Clark-Lewis, E. "This Work Had A' End." *The Transition from Live-In to Day Work. Southern Women: The Intersection of Race, Class and Gender*. 1985. Working Paper 2. p. 5.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED287744.pdf>

Foner, E. *Reconstruction: America's Unfinished Revolution, 1863-1877*. Harper & Row. 1988.

Friedman, M., & Schwartz, A. J. *Monetary trends in the United States and United Kingdom: Their relation to income, prices, and interest rates, 1867-1975*. University of Chicago Press. 1982. <http://www.nber.org/books/frie82-2>

Gallagher, G. W. *The American Civil War. The Great Courses*. Printed in the United States of America. 2000. p. 4. <https://www.library.pima.gov/wp-content/uploads/sites/6/2021/08/American-Civil-War-885.pdf>

Greenberg, L. Cheryl. *To Ask for an Equal Chance: African Americans in the Great Depression*. United States of America: Rowman & Littlefield, 2009.
<https://books.google.co.il/books?id=c2Dmilb5GK4C&lpg=PR7&ots=spbmVuOrzR&dq=afro%20americans%20during%20the%20great%20depression&lr&pg=PA21#v=onepage&q=afro%20americans%20during%20the%20great%20depression&f=false>

Handbook of Labor Statistics, 1941 Edition, U. S. Bureau of Labor Statistics, No. 694, Vol. 1, p. 179, and Vol. 2, p. 8. <https://fraser.stlouisfed.org/title/handbook-labor-statistics-4025/handbook-labor-statistics-1941-edition-494372>

Honey, M. (Ed.). *Bitter fruit : African American women in World War II*. University of Missouri Press. 1999.

Honey, M. *The Working-Class Woman and Recruitment Propaganda during World War II: Class Differences in the Portrayal of War Work*. *Signs*, 8(4), 1983. pp. 672–687.
<http://www.jstor.org/stable/3173689>

Jacobs, H. *Incidents in the life of a slave girl*. Dover Publications. 2001.
<https://www.gutenberg.org/cache/epub/11030/pg11030-images.html>

Kennett, L. B. *GI: The American Soldier in World War II*. University of Oklahoma Press. 1997. p. 3.
<https://books.google.co.il/books?id=6HtmLfmMuBEC&lpg=PP1&pg=PA3#v=onepage&q&f=false>

Peterson, Agnes Lydia. *What the wage-earning woman contributes to family support*. Washington: U.S. G.P.O., 1929. Baker Library. Harvard Business School. Harvard University. <https://nrs.lib.harvard.edu/urn-3:hbs.baker:452549>

Peterson, E. (Director). *Bulletin 287*. U.S. Department of Labor, Women's Bureau. United States Government Printing Office. 1963.
https://fraser.stlouisfed.org/files/docs/publications/women/b0287_dolwb_1964.pdf

Rupp, L. J. *Mobilizing Women for War: German and American Propaganda, 1939-1945*. Princeton University Press. 1978. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt13x1cs7>

Treadwell, E. Mattie. *The Women's Army Corps*. Washington, D.C.: government printing office, 1954. https://history.army.mil/html/books/011/11-8/CMH_Pub_11-8.pdf

Walton, M. Gary., and Hugh Rockoff. *History of the American Economy, Twelfth Edition*. International: South-Western cengage learning, 2014.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/a7x6L5_History_of_the_American_Economy%20(1).pdf)

מאמרים

Aiken, J. R., Salmon, E. D., & Hanges, P. J. The origins and legacy of the Civil Rights Act of 1964. *Journal of Business and Psychology*, 28, 2013. p. 385.
[file:///C:/Users/olswa/Downloads/AikenJ.R.SalmonE.D.HangesP.J.2013.%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/olswa/Downloads/AikenJ.R.SalmonE.D.HangesP.J.2013.%20(1).pdf)

Boustan Platt Leah., and William J. Collins. *Human Capital in History: The American Record*. University of Chicago Press. 2014. pp. 205-240.
<https://www.nber.org/system/files/chapters/c12902/c12902.pdf>

Chatterjee. *The WWII Production Effort and Changes in Labor Demand for Women*. July 27, 2023. https://mrinchat.superhi.hosting/chatterjee-wwii_and_women_in_mfg.pdf

Cecchetti, S. G. *The Stock Market Crash of 1929*. Department of Economics, Ohio State University. 1992. p. 6. <https://peeps.unet.brandeis.edu/~cecchett/Polpdf/Polp05.pdf>

Doepke, M., Hazan, M., & Maoz, Y. D. The baby boom and World War II: A macroeconomic analysis. *The Review of Economic Studies*, 82(3), 2015. p. 1. https://en-econ.tau.ac.il/sites/economy_en.tau.ac.il/files/media_server/Economics/foerder/papers/8-2014.pdf

Eyerman, R. *Cultural trauma: Slavery and the formation of African American identity*. Cambridge University Press. 2001. p. 2.
<https://assets.cambridge.org/97805218/08286/sample/9780521808286ws.pdf>

Goldin, C. Female Labor Force Participation: The Origin of Black and White Differences, 1870 and 1880. *The Journal of Economic History*, 37(1), 1977. pp. 87–108.
<http://www.jstor.org/stable/2119448>

Goldin C. *The Role of World War II in the Rise of Women's Employment*. American Economic Review. September; 1991. pp. 741-756.

Goldin, C., & Margo, R. A. The Great Compression: The Wage Structure in the United States at Mid-Century. *The Quarterly Journal of Economics*, 107(1), 1992. pp. 1–34.
<https://doi.org/10.2307/2118322>

J. E. Trey, "Women in the War Economy—World War II," *Review of Radical Political Economics*, 4 July 1972. pp. 41-57.

Jones, D., Francis, D., Ramoutar, F., & Hardy, B. *Tracing the color line: An overview of Black-White economic inequality in the United States*. Uncovering Inequality, Ira A. Lipman Center for Journalism on Civil and Human Rights. Retrieved from 2023.
<https://journalism.columbia.edu/sites/default/files/content/Careers/Lipman/Lipman%20Economics%20Report.pdf>

Kuznets, Simon, National Product in Wartime, National Bureau of Economic Research, Inc., No. 44, 1945, p. 138. <http://www.nber.org/chapters/c5465>

Long, D. Clarence. "The Labor Force in Wartime America." The American Labor Force in World War II. Editor: Clarence D. Long. NBER, 1944. pp. 49-57. <http://www.nber.org/books/long44-1>

Marlow, C. The Effects of Modern-Day Slavery: Mass Incarceration. *Wittenberg History Journal*, 49, 2023. pp. 25-30. file:///C:/Users/olswa/Downloads/Witt-HistoryJournal_2023-Marlow.pdf

Marshall, L. W. Women, Slavery, and Labor in the United States. *Journal of African Diaspora Archaeology and Heritage*, 11(2), 2022. pp. 93–96. <https://doi.org/10.1080/21619441.2022.2102835>

Milkis S, Rader K. The March on Washington Movement, the Fair Employment Practices Committee, and the Long Quest for Racial Justice. *Studies in American Political Development*, 2023. pp. 1–23. <https://doi.org/10.1017/S0898588X23000044>

Neal, D. A., & Johnson, W. R. The role of premarket factors in Black-White wage differences. *Journal of Political Economy*, 104(5), 1996. pp. 869-895. <https://doi.org/10.1086/262049>

Patricia S. Parker Control, Resistance, and Empowerment in Raced, Gendered, and Classed Work Contexts: The Case of African American Women, *Annals of the International Communication Association*, 27:1, 2003. pp. 257-291. <https://doi.org/10.1080/23808985.2003.11679028>

Racial Differences in American Women's Labor Market Outcomes: A Long-Run View William J. Collins and Michael Q. Moody. NBER Working Paper No. 23397 May 2017 https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23397/w23397.pdf

Rose, E. K. The Rise and Fall of Female Labor Force Participation During World War II in the United States. 2018. *The Journal of Economic History*, 78(3), 673–711. doi:10.1017/S0022050718000323 <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/66C7D7FD7F6424DF40625E913DDC788F/S0022050718000323a.pdf/the-rise-and-fall-of-female-labor-force-participation-during-world-war-ii-in-the-united-states.pdf>

The Wage Gains of African-American Women in the 1940s Martha J. Bailey and William J. Collins NBER Working Paper No. 10621 June 2004, Revised September 2006. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10621/w10621.pdf

אתרים

Study.com. Cult of Domesticity. Caitlin Stephens. 15 august 2024. <https://study.com/academy/lesson/cult-of-domesticity-definition-significance.html#:~:text=The%20Cult%20of%20Domesticity%2C%20also,piety%2C%20submissiveness%2C%20and%20domesticity>

סרטים

13th. Directed by Ava DuVernay. 2016. Netflix, Film. <https://www.netflix.com/watch/80091741?trackId=255824129&tctx=0%2C0%2Cb4472686-d834-4bed-ae63-f6161e123018-25333229%2Cb4472686-d834-4bed-ae63-f6161e123018-25333229%7C2%2Cunknown%2C%2C%2CtitlesResults%2C80091741%2CVideo%3A80091741%2CminiDpPlayButton>

מקורות בעברית

מילרד, איתמר. "תיאור וניתוח של מנגנונים לביטוח פיקדונות בנקאיים במדינות מפותחות", המחלקה לפיקוח תקציבי, משרד האוצר, 18 במאי 2015, קריית בן גוריון, ירושלים.

https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/a1506b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977/2_a1506b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977_11_8966.pdf

מכון דבידסון. ד"ר יונת אשחר. עבדים היינו... ונשארנו? 7 באפריל 2020.
<https://davidson.weizmann.ac.il/online/sciencepanorama/%D7%A2%D7%91%D7%93%D7%99%D7%9D%D7%94%D7%99%D7%99%D7%A0%D7%95%E2%80%A6%D7%95%D7%A0%D7%A9%D7%90%D7%A8%D7%A0%D7%95>

מתוך אתר נאסא. <https://www.nasa.gov/langley/history/>

נספחים

נספח 1¹¹²: הייצוא (במיליארדים) של מוצרים שקשורים ושאינם קשורים למלחמה

Year and quarter	Annual rates ¹ (in billions)		
	Gross national product	War output	Nonwar output
1918			
First quarter.....	\$41.7	\$7.4	\$34.3
Second quarter.....	42.3	9.3	33.0
Third quarter.....	42.5	10.3	32.2
Fourth quarter.....	40.5	11.6	28.9
1919			
First quarter.....	40.9	9.0	31.9
Second quarter.....	40.2	6.7	33.5
Third quarter.....	43.0	4.2	38.8
Fourth quarter.....	42.3	1.8	40.5

¹ In terms of 1914 dollars.

נספח 2¹¹³: מספר עובדים (באלפים) בכמה מקצועות בשנת 1919, 1923, ושנת 1929

Industry	Average number of workers (in thousands)		
	1919	1923	1929
Agriculture, total.....	11,106	11,385	11,289
Family workers.....	8,322	8,491	8,305
Hired workers.....	2,784	2,894	2,984
Wage earners in manufacturing, mining, and steam railroads, total.....	11,322	11,076	10,835
Manufacturing.....	8,418	8,195	8,369
Mining.....	824	904	712
Steam railroads.....	2,079	1,977	1,755

¹¹² Handbook of Labor Statistics, 1941 Edition, U. S. Bureau of Labor Statistics, No. 694, Vol. 1, p. 179, and Vol. 2, p. 8. <https://fraser.stlouisfed.org/title/handbook-labor-statistics-4025/handbook-labor-statistics-1941-edition-494372>

נספח 3: עיתון "הדיילי מירור" מכריז על- קריסת הבנקים ב- 29.10.1929 "יום חמישי השחור"

נספח 4: עיתון "וארייטי" מכריז על קריסת הבורסה. פורסם בתאריך 29.10.1929

נספח 5¹¹⁴: נשים לבנות בשוק העבודה בין השנים 1870-2010

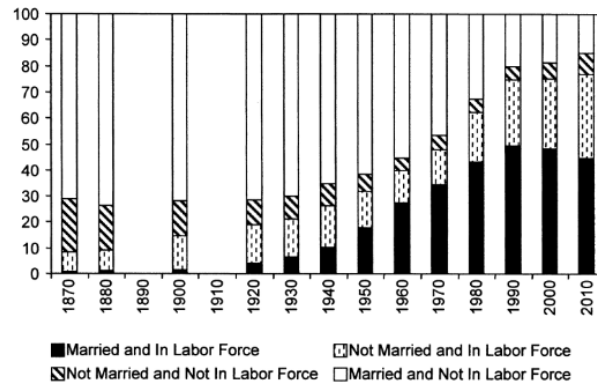

Fig. 6.1 White women's labor force participation, 1870-2010

נספח 6¹¹⁵: נשים שחורות בשוק העבודה בין השנים 1870-2010

Fig. 6.2 Black women's labor force participation, 1870-2010

נספח 7: הכנסה שבועית ממוצעת לפי גזע ומגדר בשנים 1940-2014

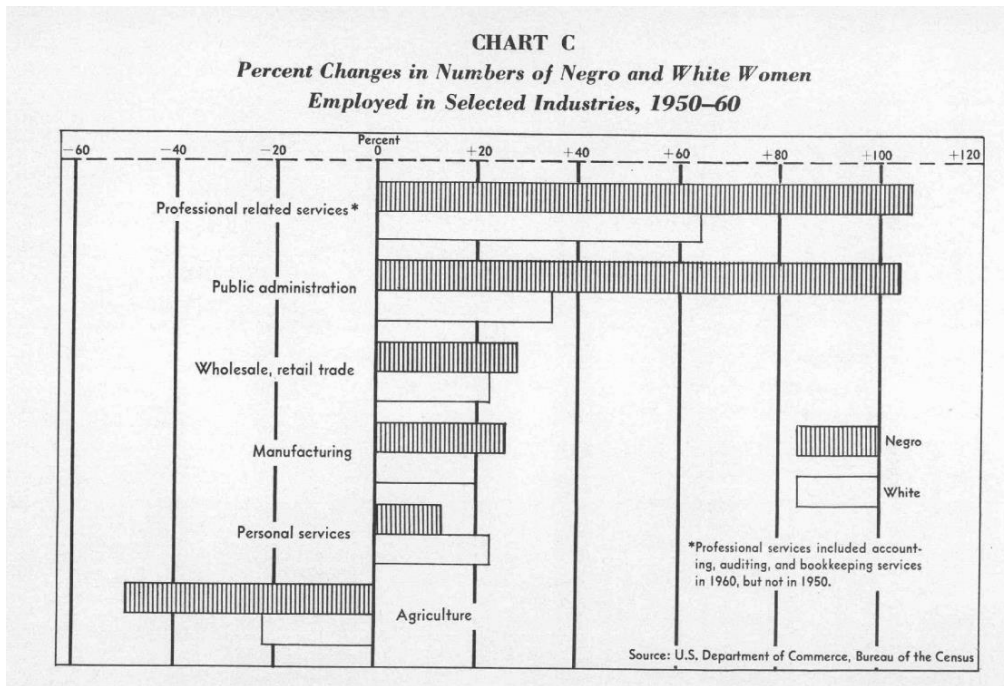
Table 3: Median Weekly Wage and Salary Income, by Race and Gender, 1940-2014

	1940	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2014
Black Female	\$6.50	\$21.43	\$30.39	\$69.61	\$176.57	\$319.78	\$470.59	\$568.63	\$588.24
White Female	\$17.65	\$40.23	\$57.84	\$86.36	\$175.78	\$333.33	\$503.09	\$656.86	\$689.66
Black Male	\$12.16	\$40.20	\$63.22	\$118.63	\$252.99	\$392.16	\$552.94	\$656.86	\$649.02
White Male	\$27.45	\$61.76	\$106.86	\$177.45	\$353.04	\$568.63	\$784.31	\$941.18	\$980.39

¹¹⁴ Racial Differences in American Women's Labor Market Outcomes: A Long-Run View
William J. Collins and Michael Q. Moody. NBER Working Paper No. 23397 page 29. May 2017. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23397/w23397.pdf

¹¹⁵ שם, עמוד 29.

נספח 8¹¹⁶: פריסת סוגי עבודה בקרב נשים לבנות ונשים אפרו-אמריקאיות:

¹¹⁶ Peterson, E. (Director). *Bulletin 287*. U.S. Department of Labor, Women's Bureau. United States Government Printing Office. 1963. p. 25.
https://fraser.stlouisfed.org/files/docs/publications/women/b0287_dolwb_1964.pdf